

Heli Kaverinen

RAIKKAUTTA JA UUSIA NÄKÖKULMIA

Aikuiset musiikkipedagogiopiskelijoina Oulun ammattikorkeakoulussa

RAIKKAUTTA JA UUSIA NÄKÖKULMIA

Aikuiset musiikkipedagogiopiskelijoina Oulun ammattikorkeakoulussa

Heli Kaverinen
Opinnäytetyö
Kevät 2014
Musiikin koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Tekijä: Heli Kaverinen

Opinnäytetyön nimi: Raikkautta ja uusia näkökulmia – aikuiset musiikkipedagogiopiskelijoina Oulun ammattikorkeakoulussa

Työn ohjaaja: Jaana Sariola

Työn valmistuslukumukausi ja -vuosi: Kevät 2014 Sivumäärä: 44 + 5 liitesivua

Soitonopettajia on koulutettu Suomessa jo vuosikymmenten ajan. Aiemmin soitonopettajien koulutus järjestettiin konservatorioiden opistoasteisena koulutuksena. 1990-luvun lopulla koulutus siirtyi konservatoriosta ammattikorkeakouluihin. Opistoasteisen ammattikoulutuksen korvasi näin alemman korkea-asteen koulutus. Samalla ammattikorkeakouluissa aloitettiin aikuisten tutkintoon johtava koulutus, jossa konservatoriosta soitonopettajaksi valmistuneet pystyivät täydentämään aikaisemman koulutuksensa ammattikorkeakoulututkinnoksi.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää syitä, miksi musiikin aikuisten tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeudutaan nykyään ja millaisia odotuksia opiskelijoilla oli koulutukseen liittyneet. Tutkimusjoukoksi rajattiin Oulun ammattikorkeakoulussa musiikin koulutusohjelman aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelevat. Syiden selvittämiseksi laadittiin kysely, joka toteutettiin Webropol-kyselynä internetin välityksellä. Kysely lähetettiin parhaillaan musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskeleville aikuisopiskelijoille ja samasta suuntautumisvaihtoehdosta viime vuosina valmistuneille. Oletuksena oli aikuisten opiskelevan oman työnsä ohella, siksi haluttiin saada myös tietoa siitä, miten opintojen ja työelämän yhdistäminen oli onnistunut.

Kyselyn tulokset perustuvat 12 musiikkipedagogin vastauksiin. Niiden perusteella tärkeimmät syyt opintoihin hakeutumiseen olivat ammattikorkeakoulututkinnon hankkiminen, itsensä kehittäminen muusikkona tai ammatin hankkiminen musiikin alalta. Opiskelun avulla haluttiin myös syventää omaa ammattitaitoa. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat töissä opintojensa aikana. Kokemukset opintojen ja työelämän yhdistämisestä vaihtelivat vastaajasta riippuen.

Asiasanat: aikuiset, ammattikorkeakoulut, musiikki, musiikkipedagogit, opiskelu, työ

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music, Option of Music Pedagogue

Author: Heli Kaverinen
Title of thesis: Adults Studying Music Pedagogy at Oulu University of Applied Sciences
Supervisor: Jaana Sariola
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2014
Number of pages: 44 + 2 appendices

Over ten years ago adult education was started in the degree programme in music at Oulu University of Applied Sciences. The aim of this study was to study adult students' motives for studying music in the option of music pedagogue. The main questions were: Why do adults nowadays want to apply for a university of applied sciences? What are their expectations of the education? How is it possible to combine studying and working life?

The material was collected by using Webropol an electronic online survey tool. The questionnaire was sent to the adults studying in the degree programme in music and to the adults graduated from the option of music pedagogue in recent years.

The results are based on the answers of 12 respondents. According to the respondents the main reasons for studying were to achieve the Bachelor's Degree in Music, to develop oneself as a musician or to get a profession in music education. The studies also gave students an opportunity to enhance professional skills. All the respondents worked during their studies and the experiences of combining studying and working life varied.

Keywords: adults, music, music pedagogue, studying, university of applied sciences, work

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 MUSIIKKIPEDAGOGIEN KOULUTUS SUOMESSA	8
2.1 Musiikkipedagogin tutkinnon sisältö aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa	9
2.2 Musiikkipedagogin (AMK) tutkinnon antama kelpoisuus opetuslalla	10
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	12
3.1 Tutkimusjoukon rajaaminen ja tavoittaminen	14
3.2 Kyselyn laadinta ja aineiston kerääminen	15
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	18
4.1 Vastaajien taustatiedot	18
4.1.1 Koulutus ennen musiikkipedagogiopintoja	20
4.1.2 Työkokemus ennen musiikkipedagogiopintoja	21
4.2 Tärkeimmät syyt musiikkipedagogiopintoihin hakeutumiselle	22
4.3 Koulutukseen liittyneet odotukset	25
4.3.1 Parasta koulutuksessa	27
4.3.2 Pettymykset koulutuksessa	28
4.4 Opiskelun ja työelämän yhdistäminen	31
4.4.1 Työnantajan suhtautuminen opintoihin	32
4.4.2 Opiskelupaikan suhtautuminen opintoihin	33
4.5 Musiikkipedagogiopintojen jälkeen	35
5 POHDINTA	38
LÄHTEET	43
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Soitonopettajia on koulutettu Suomessa jo vuosikymmenten ajan. Musiikkialan ammatillinen koulutus sai alkunsa 1970-luvulla konservatorioissa ja musiikkioppilaitoksen opettajien eli soitonopettajien opistoasteinen ammatillinen koulutus käynnistettiin konservatorioissa 1980-luvulla. 1990-luvulla soitonopettajien koulutuksessa tapahtui murros ammattikorkeakoulujen aloittaessa toimintansa. Opistoasteen koulutus siirtyi konservatorioista ammattikorkeakouluihin ja näin soitonopettajien koulutus muuttui alemman asteen korkeakoulututkinnon koulutukseksi. Tämä muutos loi tarpeen koulutukselle, jonka avulla konservatoriossa ammatillisen koulutuksensa hankkineille soitonopettajille tuli mahdollisuus täydentää aikaisempi koulutuksensa ammattikorkeakoulututkinoksi. Näin sai alkunsa ammattikorkeakoulujen aikuisten tutkintoon johtava koulutus musiikin alalla.

Oulun ammattikorkeakoulussa musiikin alan koulutus alkoi vuonna 1999, ja koulun nimenä oli Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta musiikin alalla on kulttuurialan yksikössä järjestetty vuodesta 2000 alkaen. Aikuiskoulutuksessa on voinut opiskella koulutuksen alkuvuosina musiikkipedagogin ja myöhemmin myös muusikon, kirkkomuusikon, musiikinohjaajan tai pop- ja jazzmusiikin suuntautumisvaihtoehdoissa. Musiikin alan tutkintoon johtavaa aikuiskoulutusta onkin järjestetty jo yli kymmenen vuoden ajan. Koulutus on antanut monille soitonopettajina jo aiemmin työskennelleille aikuisille mahdollisuuden ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen.

Tämän opinnäytetyön aihe löytyi oman opiskeluni kautta: olihan itse toiminut soitonopettajana jo useiden vuosien ajan ja nyt hakeuduin opiskelemaan musiikkipedagogiksi. Halusin selvittää, miksi musiikkipedagogeina usein jo pitkään työskennelleet aikuiset sitten hakeutuvat ammattikorkeakouluun täydentäviin opintoihin? Oletettavasti syistä opintoihin hakeutumiselle ei ole saatavana tutkimustietoa. Yhtenä syynä varsinkin koulutuksen alkuvuosina oli varmasti ammattikorkeakoulututkinnon tehneen opettajan korkeampi palkkataso verrattuna konservatoriosta opettajaksi valmistuneen palkkaukseen. Toisaalta 2000-luvulla musiikkioppilaitoksissa tapahtuneet soitonopetukseen liittyneet uudistukset, muun muassa uudet opetussuunnitelmien perusteet, tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet, ovat osaltaan olleet muuttamassa opettajan työnkuvaa. Opettajilta vaaditaan entistä laajempaa pedagogista osaamista oman instrumentin syvällisen hallinnan lisäksi. Soitonopettajuuden muutosta on tutkittu paljon. Muun muassa vuosina 2008–2011 toteutettu,

Sibelius-Akatemian toteuttama Toive-hanke on tuottanut tutkimustietoa musiikkialan työelämässä tapahtuvista muutoksista. Pohjannon (2011, 15, 24) mukaan Toive-hankkeen tulokset antavat viitteitä siitä, että musiikkiopistoihin palkataan laaja-alaisia musiikkipedagogeja, joilla on oman instrumentin hallinnan lisäksi osaamista ryhmäopetuksesta, alkeisopetuksesta sekä erityispedagogiikasta. Musiikkipedagogeilta toivotaan syvää ja monipuolista ymmärrystä oppimisprosesseista ja oppimisen ohjaamisesta. Tulevaisuudessa musiikkiopiston opettajan työssä yleisistä työelämätaidoista tärkeimmiksi nousevat viestintä- ja vuorovaikutustaidot, oman työn kehittäminen ja organisointi sekä suunnittelutaidot ja projektiosaaminen (sama, 24–25).

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää syitä, miksi aikuiset nykyään hakeutuvat aikaisempaa koulutustaan täydentäviin musiikkialan ammattikorkeakouluopintoihin. Saadakseni vastauksen tähän kysymykseen päädyin laatimaan Oulun ammattikorkeakoulussa opiskeleville aikuisopiskelijoille suunnatun kyselyn, joka toteutettiin Webropol-kyselynä internetissä tammikuussa 2014. Musiikin aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen useiden suuntautumsvaihtoehtojen vuoksi oli tarkoituksenmukaista rajata tutkimusjoukkoa pienemmäksi. Näin ollen kysely kohdennettiin musiikkipedagogin suuntautumsvaihtoehdossa opiskeleville ja opiskelleille. Oletuksenani oli, että usein aikuisten opiskelu tapahtuu oman työn ohella ja tämä luo erityiset haasteensa opiskelulle. Halusin siitä syystä myös selvittää, miten aikuiset opiskelijat ovat pystyneet yhdistämään työn ja opiskelun. Opiskelijoiden taustatietojen avulla pyrin myös tutkimaan, millainen koulutus musiikkipedagogiopiskelijoilla on ollut ennen ammattikorkeakouluopintojaan.

Luvussa kaksi kerron ensin lyhyesti musiikkipedagogien koulutuksesta Suomessa. Seuraavassa kolmannessa luvussa käyn läpi opinnäytetyöhön liittyvän tutkimuksen toteuttamisen sekä tutkimukseen liittyvän kyselyn laadinnan ja aineiston keräämisen. Luvussa neljä esitellään tutkimuksen tulokset vastaamalla kysymyksiin: miksi aikuiset hakeutuivat opiskelemaan, millaisia odotuksia heillä oli opintoihin liittyen sekä miten opiskelun ja työelämän yhdistäminen onnistui. Lopuksi pohdin tutkimuksesta saamaani tiedon pohjalta, miten aikuisten tutkintoon johtava koulutus on vastannut opiskelijoiden odotuksiin ja kuinka aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta musiikin alalla voitaisiin mahdollisesti edelleenkin kehittää Oulun ammattikorkeakoulussa.

2 MUSIIKKIPEDAGOGIEN KOULUTUS SUOMESSA

Suomen musiikkioppilaitostoiminnan perustaksi voidaan ajatella vuonna 1882 perustettua Helsingin musiikkiopistoa, josta sittemmin on tullut maamme ainoa musiikkiyliopisto, Sibelius-Akatemia. Vuodesta 2013 alkaen Sibelius-Akatemia on osa Taideyliopistoa, johon kuuluvat myös Kuvataideakatemia ja Teatterikorkeakoulu. Varsinaisesti musiikkialan ammatillinen koulutus käynnistettiin 1970-luvulla seitsemässä konservatoriossa ja 1980-luvulla vielä neljälle konservatoriolle myönnettiin järjestämisoikeudet musiikin ammatillisen koulutuksen järjestämiseen. Soitonopettajia koulutettiin konservatorioissa 1980-luvulta alkaen 4–5-vuotisessa, lähinnä ylioppilas pohjaisessa ammatillisessa koulutuksessa musiikkioppilaitoksen opettajan opintolinjalla. (Musiikkialan ammatillisen koulutuksen työryhmä 2002, 11-12.) Näin ollen soitonopettajien koulutus järjestettiin Suomessa aina 1990-luvun lopulle asti pääasiassa konservatorioiden opistoasteisena koulutuksena. Soitonopettajia musiikkioppilaitoksiin valmistui myös musiikkialan korkea-asteen koulutuksesta Sibelius-Akatemiasta.

1990-luvun lopun ammattikorkeakoulu-uudistuksen seurauksena opistoasteen koulutustehtävä siirtyi konservatorioista ammattikorkeakouluihin. Opistoasteisen soitonopettajien ammattikoulutuksen korvasi ammattikorkeakoulujen järjestämä korkea-asteen koulutus ja koulutustasoksi tuli alempi korkeakoulututkinto. Kymmenen ammattikorkeakoulua aloitti musiikin ammattikorkeakoulutuksen vuonna 1999 (Huhtanen 2011, 118). Yksi näistä ammattikorkeakouluista oli Oulun seudun ammattikorkeakoulu (vuodesta 2014 alkaen Oulun ammattikorkeakoulu), jonka Kulttuurialan yksikössä musiikin koulutusohjelma aloitti toimintansa vuonna 1999 (Oulun ammattikorkeakoulu 2014a, viitattu 20.2.2014).

Nykyään tutkintona ammattikorkeakoulussa on kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto. Musiikin koulutusohjelmasta musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdosta valmistuneen tutkintonimikkeenä on musiikkipedagogi (AMK). Koulutuksen laajuutena on ollut 270 opintopistettä koulutuksen kestäessä 4,5 vuotta. Tähän on kuitenkin tulossa muutos: syksyllä 2014 alkavassa koulutuksessa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon laajuus musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa tulee olemaan 240 opintopistettä ja koulutuksen kesto 4 vuotta. (Oulun ammattikorkeakoulu 2014b, viitattu 20.2.2014.)

2.1 Musiikkipedagogin tutkinnon sisältö aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa

Musiikin alan koulutus aloitettiin Oulun ammattikorkeakoulussa vuonna 1999. Oulun ammattikorkeakoulun kulttuurialan yksikön opintotoimistosta saaduista tiedoista käy ilmi, että ensimmäiset musiikin aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat aloittivat opiskelunsa syksyllä 2000. Musiikin aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta on siten järjestetty Oulun ammattikorkeakoulun kulttuurialan yksikössä lähes yhtä kauan kuin nuorten tutkintoon johtavaa koulutusta musiikin alalla.

Musiikin aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen vaadittavana pohjakoulutuksena on nykyään yleinen/alakohtainen hakukelpoisuus sekä vähintään kaksi vuotta yleistä työkokemusta (Oulun ammattikorkeakoulu 2014c, viitattu 20.2.2014). Näin aikuiskoulutukseen hakeutuvilta opiskelijoilta vaaditaan työkokemusta ennen opintojaan toisin kuin nuorten tutkintoon johtavaan koulutukseen pyrkijöiltä. Usein aikuiskoulutuksen opiskelijat ovat mukana työelämässä myös opiskeluaikanaan. Työn ja opiskelun yhdistäminen tuo oman haasteensa opintoihin.

Eri ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelman koulutustarjonta vaihtelee oppilaitoksesta riippuen. Tällä hetkellä Oulun ammattikorkeakoulussa musiikin koulutusohjelmassa opiskelevien suuntautumisvaihtoehtoina ovat musiikinohjaajan, musiikkipedagogin, muusikon, kirkkomusiikin sekä pop- ja jazzmusiikin suuntautumisvaihtoehdot. Opintojen laajuus on 270 opintopistettä. (Oulun ammattikorkeakoulu 2014d, viitattu 3.3.2014.) Aikuisten tutkintoon johtava koulutus vastaa laajuudeltaan nuorten tutkintoon johtavan koulutuksen laajuutta. Aikuiset opiskelevat pääosin myös samoissa ryhmissä nuorten kanssa niissä opintojaksoissa, jotka toteutetaan ryhmäopetuksena. Oulun ammattikorkeakoulussa on järjestetty aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta viime vuosina tarpeen mukaan kaikissa suuntautumisvaihtoehdoissa ja opiskelunsa aloittavien määrä on vaihdellut vuosittain.

Aikuisten ammattiin johtavan tutkinnon opinnot sisältävät musiikin perusopinnot, instrumenttiopinnot, muita aineopinnot suuntautumisesta ja pääaineesta riippuen sekä opinnäytetyön. Musiikkipedagogin tutkintoon sisältyvät myös 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot. Aikuisopiskelijalle laaditaan opintojen alkaessa henkilökohtainen opintosuunnitelma, koska opintojen sisältö ja laajuus riippuvat opiskelijan aiemmasta musiikkialan osaamisesta. Tämä opiskeli-

jan edeltävä osaaminen voidaan soveltuvin osin lukea hyväksi osana ammattikorkeakoulututkintoa. (Oulun ammattikorkeakoulu 2014c, viitattu 20.2.2014.)

Valtakunnallinen ammattikorkeakoulutuksen uudistustyö aloitettiin vuonna 2011 ja vuoden 2014 alusta ammattikorkeakoulujen rahoitus- ja säädösohjausta on uudistettu. Vuoden 2014 alusta uudistettiin myös ammattikorkeakoulujen toimiluvat. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, viitattu 3.3.2014.) Ammattikorkeakoulu-uudistus tuo mukanaan muutoksia myös kulttuurialan ammattikorkeakoulututkintoon kaikissa musiikin ammattikorkeakoulutusta järjestävissä oppilaitoksissa. Syksyllä 2014 Oulun ammattikorkeakoulussa alkavassa musiikin tutkinto-ohjelmassa on kaksi suuntautumismuutosta: kirkkomusiikin ja musiikkipedagogin suuntautumismuutokset. Näistä musiikkipedagogin suuntautumismuutoksessa pääainevaihtoehtoina ovat klassinen tai pop/jazz-instrumenttipedagogi tai vaihtoehtoisesti laaja-alainen musiikkipedagogi. Näiden opintojen laajuus on 240 opintopistettä. Musiikkipedagogin tutkintoon sisältyvät edelleen 60 opintopisteen laajuiset pedagogiset opinnot opetusharjoitteluineen. (Oulun ammattikorkeakoulu 2014b, viitattu 20.2.2014.) Nämä musiikin tutkinto-ohjelman uudistukset koskevat myös aikuisten tutkintoon johettavaa koulutusta.

Tähän opinnäytetyöhön liittyvään kyselyyn vastanneet musiikkipedagogit tai musiikkipedagogiopiskelijat ovat tehneet tai tekevät opintonsa 270 opintopisteen laajuisina opintojen kestäessä 1–4 vuotta kunkin omasta henkilökohtaisesta opintosuunnitelmasta riippuen.

2.2 Musiikkipedagogin (AMK) tutkinnon antama kelpoisuus opetuslalla

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset määritellään asetuksessa 1998/986. Tämän lainsäädännön myötä opetusministeriö päätyi vuonna 1999 ratkaisuun, jossa ammattikorkeakouluissa musiikkipedagogeiksi opiskelevat suorittavat perusopintojensa yhteydessä opettajan pedagogiset opinnot (aiemmin 35 opintoviikkoa, nykyisin 60 opintopistettä). Tästä päätöksestä syntyi yhteistyö ammatillisten opettajakorkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen musiikin koulutusohjelman välillä. Musiikkipedagogeiksi valmistuvat saavat ammattikorkeakoulun tutkintotodistuksen lisäksi ammatillisen opettajakorkeakoulun myöntämän todistuksen yleiseen pedagogiseen pätevyyteen vaadittavista opinnoista. (Larna 2007, 181–182.) Oulun ammattikorkeakoulussa musiikkipedagogien pedagogiset opinnot toteutetaan yhteistyössä Oulun ammatillisen opettajakorkeakoulun kanssa niin, että opetus järjestetään Oulun ammattikorkeakoulun kulttuurialan yksikössä.

Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdosta valmistuneet opettajat voivat toimia muun muassa taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön ja musiikin ammatillisen koulutuksen opetustehtävissä. Valmistuttuaan musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdosta musiikkipedagogiksi (AMK) opettaja saa kelpoisuuden musiikkiopistojen opettajan ja lehtorin virkoihin ja toimiin sekä konservatorioiden ammatillisen toisen asteen opettajan ja lehtorin virkoihin ja toimiin sekä kelpoisuuden vapaan sivistystyön opettajaksi.

Asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998 5:13.1 §) määritellään, että ammatillisten opintojen opetusta antavan opettajan kelpoisuusehtona on soveltuvan korkeakoulututkinnon ja 60 opintopisteen laajuisten opettajan pedagogisten opintojen lisäksi vähintään kolmen vuoden pituinen käytännön työkokemus opetustehtävän sisältöä lähinnä vastavissa tehtävissä. Musiikkialalla tässä yhteydessä ammatillisten opintojen opettajalla tarkoitetaan konservatorioiden ammatillisen toisen asteen opettajia, jotka toimivat musiikkialan perustutkinnon opettajina. Musiikkipedagogilla (AMK) on kelpoisuus myös vapaan sivistystyön eli kansan- tai kansalaisopistojen opettajaksi, koska vapaan sivistystyön opettajalta vaaditaan soveltuvan korkeakoulututkinnon lisäksi 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot (Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 986/1998 6:18.1 §).

Konservatoriossa suoritettu opistoasteinen opettajantutkinto antaa edelleen kelpoisuuden opettajaksi musiikkioppilaitoksiin, joissa annetaan laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta antavan opettajan kelpoisuutena on joko soveltuva alan ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva korkeakoulututkinto tai asianomaisen taiteenalan vähintään opistoasteinen opettajantutkinto (Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 986/1998 6:19).

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta on järjestetty Oulun ammattikorkeakoulun Kulttuurialan yksikön musiikin koulutusohjelmassa vuodesta 2000 alkaen. Oulun ammattikorkeakoulun hakijapalveluista saaduista tilastoista käy ilmi, että aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen määrä vuosina 2004–2013 on vaihdellut 7–20 aloituspaikan välillä. Tätä aikaisemmilta vuosilta tietoja ei ole arkistoituna hakijapalveluissa. (Räisänen, sähköpostiviesti 31.3.2014.)

Oulun ammattikorkeakoulun tietohallintopalveluista saatujen tietojen mukaan aikuisten tutkintoon johtavaan koulutukseen on hyväksytty vuosittain keskimäärin kymmenen uutta opiskelijaa. Kaiken kaikkiaan vuosina 2000–2013 aikuisten tutkintoon johtavaan koulutukseen musiikin koulutusohjelmassa on hyväksytty 136 uutta opiskelijaa. Samasta koulutusohjelmasta on valmistunut 79 opiskelijaa vuosina 2000–2013. (Pakanen, sähköpostiviesti 19.3.2014.)

TAULUKKO 1. Musiikin aikuisten tutkintoon johtavaan koulutukseen valitut uudet opiskelijat sekä samasta koulutusohjelmasta valmistuneet vuosina 2000–2013

Vuosi	Uudet opiskelijat	Valmistuneet
2000	15	-
2001	10	7
2002	12	5
2003	11	13
2004	9	11
2005	13	3
2006	9	5
2007	7	2
2008	4	4
2009	5	9
2010	8	3
2011	12	7
2012	8	7
2013	13	3
Yhteensä	136	79

Vuosina 2000–2004 opintonsa aloittaneet aikuisopiskelijat opiskelivat musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa. Vuodesta 2005 alkaen aikuisia on opiskellut myös muissa musiikin suuntautumisvaihtoehdoissa. Kun tarkastellaan vuosien 2000–2013 aikana opiskelunsa aloittaneita aikuisopiskelijoita, voidaan huomata, että musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelleet ovat joukon suurin ryhmä: yhteensä 103 opiskelijaa. Seuraavaksi suurin joukko on kirkkomuusikon suuntautumisvaihtoehdossa opiskelleet 16 opiskelijaa. Pop- ja jazzmusiikin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelunsa aloittaneita aikuisopiskelijoita on ollut yhdeksän, musiikinohjaaja kolme ja muusikoita kaksi. (Moilanen, sähköpostiviesti 31.3.2014.) Voidaan myös todeta, että vuosina 2012–2013 musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelevien määrä on pienentynyt, kun taas muut suuntautumisvaihtoehdot ovat opiskelijamäärien mukaan kasvattaneet suosiotaan aiempiin vuosiin verrattuna.

TAULUKKO 2. Musiikin aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelleet suuntautumisvaihtoehdojen mukaan jaoteltuna vuosina 2000–2013

Aloitussvuosi	Musiikkipedagogi	Muusikko	Musiikinohjaaja	Kirkkomuusikko	Pop-jazz
2000	15				
2001	10				
2002	12				
2003	11				
2004	9				
2005	8			3	
2006	5			2	3
2007	6			1	
2008	3		1		1
2009	5				
2010	4			2	1
2011	8			2	
2012	3	2	1	2	2
2013	4		1	4	2
Yhteensä	103	2	3	16	9

3.1 Tutkimusjoukon rajaaminen ja tavoittaminen

Tutkimusjoukoksi rajasin Oulun ammattikorkeakoulussa Kulttuurialan yksikön musiikin koulutusohjelmassa aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelevat. Musiikin koulutusohjelman useiden suuntautumisvaihtoehtojen vuoksi rajasin tutkimusjoukon ulkopuolelle kirkkomusiikin, musiikinohjaajan, muusikon sekä pop- ja jazzmusiikin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelevat aikuiset. Mukaan ei myöskään otettu nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevia aikuisia. Anoin Oulun ammattikorkeakoululta tutkimusluvan tutkimusjoukon yhteystietojen saamiseksi. Otin yhteyttä niihin musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskeleviin, jotka olivat ilmoittautuneet läsnä oleviksi lukuvuodelle 2013–2014. Heidän lisäksi tavoitteenani oli saada mukaan tutkimukseen kaikki vuoden 2010 jälkeen samasta suuntautumisvaihtoehdosta valmistuneet musiikkipedagogit. Heidän valmistumisestaan ei ollut kulunut vielä pitkää aikaa ja oletin, että heitä saattaisi kiinnostaa vastata opintoihin liittyvään kyselyyn. Käytän tuonnempana tutkimusjoukon jäsenistä nimitystä musiikkipedagogit, joilla siis tarkoitetaan musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelevia tai opiskeluita henkilöitä.

Syksyllä 2013 läsnä oleviksi ilmoittautuneita musiikkipedagogi-aikuisopiskelijoita oli 13. Tästä joukosta suljin itseni joukon ulkopuolelle, joten tarkoitukseni oli tavoittaa 12 opiskelijaa. Vuosina 2010–2013 musiikkipedagogeiksi valmistuneita aikuisopiskelijoita oli yhteensä 11. Opintotoimistosta saamassani listassa oli näiden henkilöiden opiskeluaikaiset sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot. Pyrin toteuttamaan tutkimuksen kyselytutkimuksena internetin välityksellä ja tätä varten tarvitsin voimassaolevat sähköpostiosoitteet, jotta linkki kyselyyn olisi mahdollista lähettää. Oletukseni oli, että valmistuneiden musiikkipedagogien opiskeluaikaiset sähköpostiosoitteet eivät välttämättä olisi enää käytössä. Siksi päädyin ottamaan heihin yhteyttä puhelimitse kysyäkseni tällä hetkellä käytössä olevaa sähköpostiosoitetta. Koska koko joukko oli kaiken kaikkiaan kohtuullisen pieni, päätin ottaa yhteyttä puhelimitse myös parhaillaan opiskeleviin. Halusin näin saada etukäteen myös käsityksen siitä, kuinka moni olisi valmis vastaamaan kyselyyni.

Aloitin puhelinsoitot 19.11.2013 ja heti tuona päivänä tavoitin 15 tutkimusjoukon jäsentä. Iloiseksi yllätyksekseni kaikki tavoittamani henkilöt suhtautuivat hyvin myönteisesti opinnäytetyöhöni liittyvään kyselyyn ja lupautuivat vastaamaan siihen, kun kysely tulisi ajankohtaiseksi tammikuussa 2014. Joku olisi ollut valmis vastaamaan kyselyyn jopa heti saman tien.

Jatkoin puhelinsoittoja seuraavana päivänä tarkoitukseni tavoittaa ne henkilöt, jotka eivät edellisellä päivänä olleet vastanneet puheluni. Parhaillaan opiskelevista jäi puhelimitse tavoittamatta kolme opiskelijaa. Lähestyin heitä sähköpostin välityksellä – tiedossahan olivat Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijoille annetut koulun sähköpostiosoitteet, joihin viestit lähetettiin. Tähän sähköpostiin sain vastauksen yhdeltä henkilöltä.

Valmistuneista musiikkipedagogeista jäi puhelimitse tavoittamatta viisi henkilöä. Heidän puhelinnumeronsa eivät olleet enää käytössä tai tieto puhelinnumerosta puuttui kokonaan. Lähetin kahdelle heistä vielä sähköpostiviestin, koska tiedossani olivat heidän opiskeluaikaiset sähköpostiosoitteensa. Toinen sähköpostiosoitteista ei ollut enää käytössä, joten tämä musiikkipedagogi jäi tavoittamatta. Toiselta henkilöltä sain vastauksen lähetettyyn sähköpostiin.

Kaiken kaikkiaan tavoitteenani oli kerätä 23 henkilön sähköpostiosoitteet joko puhelimitse tai sähköpostin välityksellä. Tästä joukosta sain yhteyden lopulta 17 henkilöön. Näiden lisäksi tiedossani olivat kahden parhaillaan opiskelevan ammattikorkeakoulun sähköpostiosoitteet. Näin lopulliseksi tutkimusjoukon kooksi tuli 19 henkilöä eli 82,6 prosenttia valitun tutkimusjoukon musiikkipedagogeista.

3.2 Kyselyn laadinta ja aineiston kerääminen

Kyselyn laadinta aloitettiin syksyllä 2013. Heti alusta asti oli selvää, että kysely toteutettaisiin sekä taloudellisista että ajankäytöllisistä syistä internetin välityksellä. Kyselyohjelmaksi valikoitui Webropol-ohjelma, koska OAMK:n opiskelijoilla on mahdollista käyttää tätä internet-selaimella toimivaa kyselytyökalua. Webropolin avulla pystytään luomaan kyselylomake, ja linkki tähän kyselylomakkeeseen voidaan helposti lähettää tutkimukseen osallistuville sähköpostitse. Itse kyselyyn vastaaminen tapahtuu myös selaimella. Näin ollen tutkimusjoukon tavoittaminen sähköisin välinein oli helppoa. Toisaalta oli tiedostettava kyselytutkimuksen heikkoudet. Joissakin kyselytutkimuksissa vastaamattomuus eli kato voi nousta suureksi (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 195). Nykyään on hyvin tavallista tutkia asioita erilaisten sähköisten kyselyjen avulla ja riskinä oli, että kysely hukkuisi mahdollisten muiden kyselyiden joukkoon. Kyselyyn vastaamattomuus pyrittiin siten minimoimaan ottamalla etukäteen yhteyttä tutkittaviin ja näin houkuttelemaan heidät vastaamaan kyselyyn. Lisäksi kyselyyn vastaajien kesken arvottiin lahjakortti – tämän toivottiin myös lisäävän vastaajien määrää. Lahjakortin arvontaa varten vastaajilta pyydettiin kyselyn lopussa

yhteystietoja. Näitä tietoja käytettiin vain arvontaa varten. Kyselyyn vastanneille kerrottiin kyselyn saatekirjeessä, ettei vastanneiden nimiä tulla julkaisemaan ja saadut vastaukset tullaan käsittelemään luottamuksellisesti.

Kyselyn kysymykset ryhmiteltiin neljään osaan. Taustatiedoissa pyrittiin selvittämään tutkittavien ikä, opintojen aloitusvuosi ja mahdollinen valmistumisvuosi sekä aikaisempi koulutus ennen musiikkipedagogiopintoja. Lisäksi selvitettiin tutkittavien työkokemusta ennen musiikkipedagogiopintojen aloittamista. Opintoihin liittyvillä kysymyksillä pyrittiin selvittämään tärkeimpiä syitä opintoihin hakeutumiselle sekä sitä, minkälaisia odotuksia tutkittavilla on ollut koulutuksesta ja miten koulutus on vastannut näihin odotuksiin. Kyselyssä haettiin myös vastausta siihen, miten opiskelun ja työelämän yhdistäminen on onnistunut, jos tutkittava on ollut töissä opintojensa aikana. Lopuksi kysyttiin vielä opintojen jälkeisestä elämästä ja kiinnostuksesta jatko-opintoihin. (Liite 1) Kysely toteutettiin pääasiassa avoimilla kysymyksillä, mutta kysymysjoukossa oli myös monivalintakysymyksiä. Kyselyissä avoimet kysymykset antavat vastaajille mahdollisuuden ilmaista itseään omin sanoin (Hirsjärvi ym. 2013, 201). Koska kyselyn tarkoituksena oli selvittää muun muassa syitä opintoihin hakeutumiselle, oli perusteltua käyttää tässä yhteydessä avoimia kysymyksiä.

Kyselyn testilähetys tehtiin joulukuussa 2013. Tällöin lähetin Webropol-kyselyn linkin itselleni muutamiin omiin sähköpostiosoitteisiini. Testilähetyksen avulla tarkastin kyselyohjelman toimivuuden sekä vastaamisen onnistumisen. Samaan aikaan kyselyn varsinaiset kysymykset käytiin läpi opinnäytetyön ohjaajan kanssa. Hän antoi vielä omat täsmennysehdotuksensa kysymysten muotoiluun.

Varsinaisesti linkki kyselyyn saatekirjeineen lähetettiin 19 henkilölle sähköpostin välityksellä tammikuussa 2014 (liite 2). Vastausaikaa annettiin noin kaksi viikkoa. Noin viikon kuluttua kyselyn lähettämisen jälkeen lähetettiin vielä muistutusviesti kyselyyn osallistumiseksi. Kyselyyn vastasi 13 henkilöä. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui 68,4 prosenttia. Vastausten lähempi tarkastelu johti lopputulokseen, että yksi vastauksista jätettiin tutkimustulosten ulkopuolelle. Kyseinen vastaaja opiskeli parhaillaan aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa, mutta oli sitä ennen opiskellut musiikkipedagogiksi nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa musiikinohjaajan suuntautumisvaihtoehdossa. Koska hänen vastauksensa pohjautuivat kokemuksiin ja opiskeluun nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa, tätä vastausta ei otettu huomioon lopullisissa tutkimustuloksissa.

Lopulta päädyttiin käyttämään tutkimuksessa 12 vastaajan vastauksia; lopulliseksi vastausprosentiksi muodostui siten 63,2 prosenttia. Tämä kyselyn toteutunut vastausmäärä oli mielestäni tähän tutkimukseen riittävä otos. Katsoin, että olin saanut tarpeeksi aineistoa tämän tutkimuksen toteuttamiseen – varsinkin, kun kukin vastaajista oli vastannut lähes kaikkiin kyselyssä esitettyihin kysymyksiin.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

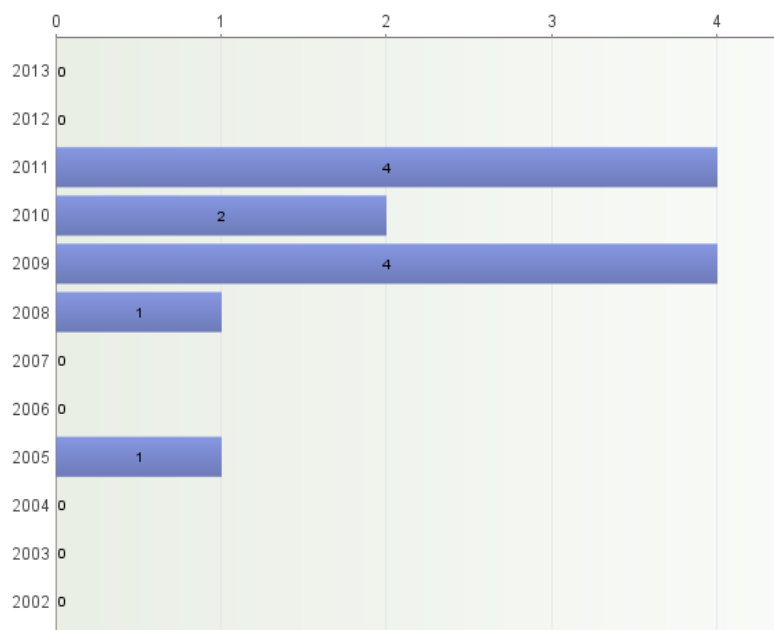
4.1 Vastaajien taustatiedot

Tutkimuksen tulokset pohjautuvat 12 musiikkipedagogin vastauksiin. Heistä 11 oli naisia ja yksi oli mies. Iältään tutkittavat olivat 32–52-vuotiaita. Kyselyssä ilmoitettujen syntymävuosien sekä opintojen aloitusvuosien perusteella pystyttiin selvittämään vastaajien opintojen aloitusikä, joka vaihteli 27-vuotiaasta 50-vuotiaaseen: Kuusi vastaajista (50,0 prosenttia) oli aloittanut opintonsa 30–36-vuotiaana, neljä vastaajaa (33,3 prosenttia) oli 27–29-vuotias opintojensa alkaessa ja kaksi vastaajista (16,7 prosenttia) oli 48–50-vuotiaita aloittaessaan opintonsa. Tässä on huomattava, että tutkittavissa ei ollut mukana yhtään 37–47-vuotiaana opintojaan aloittanutta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö tämän ikäisiä aikuisopiskelijoita voisi olla tutkimusjoukoksi rajatussa ryhmässä. On mahdollista, että kyseisen ikäiset opiskelijat eivät vain vastanneet tähän kyselyyn.

Yksi vastaaja oli aloittanut opintonsa vuonna 2005. Niin ikään yhdellä vastaajalla opintojen aloitusvuosi oli 2008. Neljä vastaajaa oli aloittanut opintonsa vuonna 2009, kaksi vuonna 2010 ja neljä vuonna 2011.

Kysymys 3. Aloitin opiskeluni musiikkipedagogiksi OAMK:ssa vuonna:

Vastaajien määrä: 12

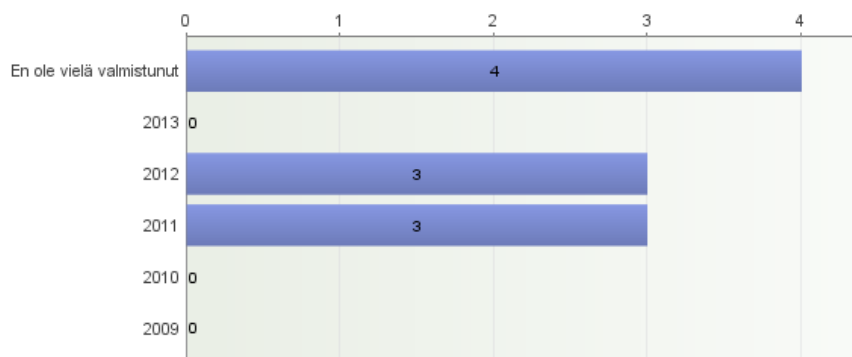

KUVIO 1. Vastaajien musiikkipedagogiopintojen aloitusvuosi OAMK:ssa.

Kuusi vastaajaa ilmoitti valmistuneensa musiikkipedagogiksi: heistä kolme vuonna 2011 ja kolme vuonna 2012. Neljä vastaajaa ilmoitti, ettei ole vielä valmistunut. Kaksi vastaajista jätti kokonaan vastaamatta tähän kysymykseen. Heistä voidaan kuitenkin olettaa, että he eivät ole vielä valmistuneet. Todennäköisesti he eivät huomanneet kysymyksen vastausvaihtoehtona ollutta ”En ole vielä valmistunut” -kohtaa. Kysymyksen laatijan olisi tässä kohdassa selvyuden vuoksi ollut hyvä mainita vastausvaihtoehdoissa olleesta ”En ole vielä valmistunut” -vaihtoehdosta.

Kysymys 4. Valmistuin musiikkipedagogiksi OAMK:sta vuonna:

Vastaajien määrä: 10

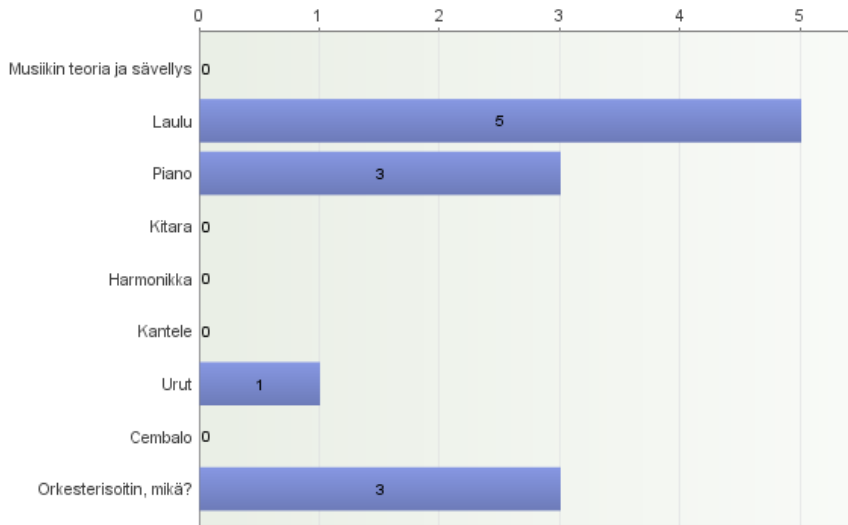
KUVIO 2. Vastaajien valmistumisvuosi.

Vastaajien opiskelun aloitusvuoden ja valmistumisvuoden perusteella pystyttiin selvittämään vastaajien opiskeluajan kesto. Opintonsa valmiiksi saaneiden kuuden vastaajan opinnot olivat kestäneet 1–4 vuoden ajan. Keskimääräinen opiskelu-aika näillä kuudella vastaajalla oli 2,3 vuotta.

Suurin osa eli viisi vastaajista ilmoitti pääaineekseen laulun. Kolmen vastaajan pääinstrumentti oli piano. Urut olivat yhden vastaajan pääaineena. Kolmella vastaajista oli orkesterisoitin pääaineenaan; he kaikki ilmoittivat instrumenttikseen viulun.

Kysymys 5. Pääaineeni:

Vastaajien määrä: 12

KUVIO 3. Vastaajien pääaine.

4.1.1 Koulutus ennen musiikkipedagogiopintoja

Kaikkien vastaajien aikaisempi koulutus ennen musiikkipedagogiopintoja sivusi jollain tavalla musiikkialaa. Osalla oli myös useampi tutkinto suoritettuna ennen musiikkipedagogiopintojen alkua. Aikaisempia opintoja olivat konservatoriosta, ammattikorkeakoulusta, yliopistosta, Sibelius-Akatemiasta tai ulkomaisessa oppilaitoksessa suoritettuja opintoja tai tutkintoja.

Viisi vastaajaa oli valmistunut konservatoriosta musiikkioppilaitoksen opettajaksi ja heistä kaksi oli tehnyt konservatoriossa myös opettajan jatkotutkinnon. Toinen jatkotutkinnon tehneistä oli lisäksi koulutukseltaan kasvatustieteen maisteri. Yhdellä näistä viidestä oli sekä muusikon että opettajan tutkinto konservatoriosta.

Edellä mainitun vastaajan lisäksi myös kahdella muullakin vastaajalla oli kasvatustieteen maisterin tutkinto, molemmat ilmoittivat olevansa luokanopettajia. Toinen heistä oli myös musiikin aineenopettaja, kun taas toisella oli muusikon (AMK) koulutus kirkkomusiikin suuntautumisvaihtoehdosta.

Kaiken kaikkiaan neljällä vastaajalla oli kirkkomuusikon koulutus, kolmella muusikko (AMK) ja yksi oli valmistunut musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta. Kaksi näistä neljästä kertoi opiskelleensa myös kirkkomuusikoksi tai C-kanttoriksi konservatoriossa ennen korkeakouluopintojaan. Toinen näistä kahdesta kertoi myös tehneensä kirkkomusiikin erikoistumisopinnot ammattikorkeakoulussa.

Yksi vastaaja oli koulutukseltaan musiikkipedagogi (AMK) ja valmistunut musiikinohjaajan suuntautumisvaihtoehdosta. Yhden vastaajan koulutustausta oli kuoronjohtajan ja musiikinopettajan tutkinto ulkomaisesta oppilaitoksesta.

4.1.2 Työkokemus ennen musiikkipedagogiopintoja

Kaikilla vastaajilla oli musiikin alakohtaista työkokemusta ennen musiikkipedagogiopintojaan ja suurimmalla osalla oli kokemusta myös yleisesti opettajan työstä. Työkokemusta musiikin alalta olivat opetustyö musiikkioppilaitoksessa tai kansalaisopistossa, muusikon työ orkesterissa tai kuorossa, musiikinopettajan työ koulussa sekä kanttorin työ.

Kolme vastaajista oli toiminut päätoimisesti soitonopettajana musiikkioppilaitoksessa, kahdella näistä päätoimisista oli yli 25 vuoden työura soitonopettajana. Yhdellä näistä kolmesta päätoimisesti soitonopettajana työskennelleestä vastaajasta oli opettajantyön lisäksi myös pitkä kokemus orkesterimuusikon työstä.

Yksi vastaaja oli työskennellyt päätoimisesti orkesterimuusikkona kymmenen vuoden ajan ja sen lisäksi ollut sivutoimisesti soitonopettajana kahden vuoden ajan. Hänen lisäkseen sivutoimisia soiton- tai laulunopettajan töitä oli tehnyt kolme vastaajaa, työkokemuksen pituuden vaihdellessa yhdestä vuodesta kuuteen vuoteen.

Kahdella vastaajalla oli kokemusta lukion tai alakoulun opettajan työstä. Toinen heistä oli työskennellyt vuoden verran lukiossa musiikin opettajana ja sitä ennen kaksi vuotta opettanut musiikkia ala-asteella. Toinen vastaaja taas kertoi olleensa yhden vuoden ajan musiikkiluokanopettajana.

Kaksi vastaajaa oli tehnyt päätoimisia kanttorin töitä ja tämän päätoimisen kanttorin työn lisäksi molemmat olivat tehneet myös kanttorin sijaisuuksia. Toisella heistä oli myös kokemusta kansalaisopiston tuntiopettajan työstä. Edellä mainittujen kahden vastaajan lisäksi kahdella muullakin oli työkokemusta lyhyemmistä kanttorin sijaisuuksista, esimerkiksi kesäkanttorina toimimisesta.

Kaikkiaan kymmenellä vastaajalla 12:sta oli myös jonkinlaista työkokemusta opettajana ennen musiikkipedagogiopintoja. Työkokemus vaihteli useiden kymmenien vuosien päätoimisesta soitonopettajantyöstä aina lyhyisiin luokanopettajan tai opettajan sijaisuuksiin, mutta vastausten perustella voidaan kuitenkin todeta, että suurimmalla osalla oli kokemusta myös opettajan työstä ennen musiikkipedagogiopintoja.

Kysyttäessä muuta mahdollista työkokemusta kaksi vastaaja kertoi työskennelleensä luokanopettajana, toinen kahden vuoden ja toinen neljän vuoden ajan. Yksi vastaaja kertoi työskennelleensä apulaisrehtorina neljän vuoden ajan. Yksi vastaaja kertoi tehneensä myös erilaisia muusikon keikkatöitä. Vastauksissa kerrottiin lisäksi muista kuin musiikki- tai opetusalaan liittyvistä töistä, mutta koska kaikilla vastaajilla oli työkokemusta juuri musiikin alalta, näitä työkokemuksia ei ole tarvetta tässä yhteydessä tarkentaa tämän enempää.

4.2 Tärkeimmät syyt musiikkipedagogiopintoihin hakeutumiselle

Vastaajia pyydettiin kertomaan, mitkä olivat tärkeimmät syyt hakeutua opiskelemaan musiikkipedagogiksi. Tähän kysymykseen saatiin 12 vastausta. Osassa näistä vastauksista kerrottiin useampia syitä opintoihin hakeutumiselle. Viidessä vastauksessa yhdeksi syyksi mainittiin halu päivittää aikaisempi tutkinto ammattikorkeakoulututkinnoksi. Kaikkien näiden viiden vastaajan yhtenä aikaisempana koulutuksena oli konservatoriossa tehty opettajan tutkinto. Kahdessa näistä viidestä vastauksesta todettiin myös ammattikorkeakoulututkinnon antavan paremmat jatko-opintomahdollisuudet, toinen näistä vastaajista täsmensi sen mahdollisuudeksi hakeutua opiskelemaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Tässä luvussa käytettyjä esimerkkivastauksia on saatettu hioa kielipillisesti oikeaan muotoon esimerkiksi kirjoitusvirheiden osalta. Esimerkkivastauksien asiasisältö on pysynyt kuitenkin muuttumattomana. Vastaajat on numeroitu satunnaisessa järjestyksessä.

Oman vanhamuotoisen tutkinnon päivittäminen, nykypäätöseen tutustuminen ja mahdollisuus hakeutua YAMK-koulutukseen. (Vastaja 1)

Olen toiminut 10 vuotta ns. freelance-muusikkona. Haaveissa vakituinen työ, joten oli luonnollista hakeutua päivittämään ”vanhentuneet” opettajan paperit. Myös tulevaisuuden jatko-opintomahdollisuudet paranevat uuden päivitetyn tutkinnon myötä. (Vastaja 2)

Neljässä vastauksessa tärkeimmiksi syiksi opintoihin hakeutumiselle mainittiin halu kehittyä laulajana, halu jatkaa lauluopintoja tai halu kehittää omaa muusikkoutta. Yhdessä näistä vastauksista todettiin lisäksi halu saada pedagogista pätevyyttä. Yksi vastaajista kertoi syiksi koulutukseen hakeutumiselle kiinnostuksen oman instrumentin musiikkia kohtaan sekä innostuneisuuden sekä soittamiseen että opettamiseen.

Halu kehittyä laulajana oli tärkein syy. Pedagogiset opinnot tuntuivat luontevimmalta valinnalta. (Vastaja 3)

Halu kehittää omaa laulamista ja muusikkoutta. Halu päivittää aikaisempi tutkinto AMK-tutkinnoksi. (Vastaja 4)

Kahdessa vastauksessa tuotiin esille musiikkipedagogiopintojen avulla saavutettava kelpoisuus kanttorin virkoihin liittyen. Kahden vastaajan tärkeimmäksi syyksi opintoihin hakeutumiselle oli ammatin hankkiminen musiikin alalta.

- - Muusikon ja pedagogin opinnot vaikuttavat myös siten, että minulla oli mahdollista hakea niin sanottua ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävän kanttorinviran pätevyyttä kirkkohallitukselta. (Vastaja 5)

Halusin hyödyntää jo lapsena aloitetun musiikkiharrastuksen ammatiksi asti. Pianonsoitto ja musiikki olivat ja ovat hyvin tärkeitä asioita minulle. Työskentely musiikin opetuksessa ja erityisesti instrumenttiopettajana kiehtoi kovasti. - - (Vastaja 6)

Musiikki on ollut läsnä koko elämäni aikana. Tähän ammattiin haaveilin pienestä lähtien - - Aikaisemmat olosuhteet eivät antaneet mahdollisuutta viedä haaveitani loppuun asti. - - Opiskelu nyt – oli hyvä valinta. (Vastaja 7)

Vastausten perusteella tärkeimmät syyt hakeutua opintoihin voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän tärkein syy opintoihin hakeutumiselle oli ammattikorkeakoulututkinnon hankkiminen. Myös mahdollisuus jatko-opintoihin tai musiikkipedagogiopintojen avulla

saavutettava lisäpätevyys, joka antaa kelpoisuuden tiettyihin virkoihin, tuli esille ensimmäisen ryhmän vastauksissa. Tässä yhteydessä useammassa vastauksessa käytettiin myös termiä vanhat tai vanhentuneet opettajan paperit – ilmeisesti vastaajat ovat kokeneet aiemmat opintonsa tietyllä tavalla vanhentuneiksi ja myös siitä syystä hakeutuneet ammattikorkeakouluopintoihin. Vastaajat käyttivät myös termiä tutkinnon päivittäminen, tarkoittaen tällä aikaisempaa konservatoriossa suoritettua opettajan tutkintoa. Toisen ryhmän tärkeimpänä syynä oli itsensä kehittäminen muusikkona ja musiikkipedagogiopinnot koettiin luontevaksi väyläksi kehittää omaa musiikillista osaamista soittajana tai laulajana. Osa vastaajista mainitsi syiksi sekä ammattikorkeakoulututkinnon hankkimisen että itsensä kehittämisen. Kolmas ryhmä halusi yksinkertaisesti saada ammatin musiikin alalta. Vain yhdessä kaikista vastauksista mainittiin ammattikorkeakoulututkinnon nostavan palkkataso. Tämän perusteella voisi päätellä, että ammattikorkeakoulututkinnolla mahdollisesti saavutettava korkeampi palkkataso ei ole nykyään merkittävä syy opintoihin hakeutumiselle. Saattaahan olla, että vastaajien aikaisempi koulutustausta on voinut jo taata saman palkkatason kuin ammattikorkeakoulututkinto. On myös huomattava, että vastaajien työt vaihtelivat ja siten palkkauksen perusteena voi olla jokin muu tutkinto kuin tämä ammattikorkeakoulututkinto.

Tässä yhteydessä kysyttiin myös opiskelupaikan valintaan vaikuttaneita tekijöitä kysymyksellä, miksi valitsit opiskelupaikaksi juuri Oulun ammattikorkeakoulun. Kymmenessä vastauksessa kaikista kahdestatoista kerrottiin ainakin yhtenä syynä olleen oppilaitoksen sijainnin. Seitsemässä vastauksessa mainittiin suoraan, että vastaaja asui Oulussa tai Oulun lähellä ja tämä oli yksi syy opiskelupaikan valinnalle. Myös oma elämäntilanne, perhe tai työ olivat vaikuttamassa opiskelupaikan valintaan. Muutama vastaaja ilmaisi, että oppilaitos oli sopivan matkan päässä tai sinne oli lyhyin matka kotipaikkakunnalta. Näissä vastauksissa ei kuitenkaan määritelty, mitä tarkoitettiin sopivalla matkalla. Vain yksi vastaaja täsmensi, että oppilaitokseen oli lyhyin matka hänen kotipaikaltaan ja kertoi koti- ja opiskelupaikkakunnan välimatkaksi 200 kilometriä.

Syyksi opiskelupaikan valintaan mainittiin sijainnin lisäksi se, että oppilaitos oli tuttu jo entuudestaan. Tämä tuli esiin kahdessa vastauksessa. Toinen näistä vastaajista kertoi opiskelleensa aiemmin Oulun ammattikorkeakoulussa ja totesi, että oppilaitos tuntui hyvältä ja luontevalta paikalta jatkaa opintoja. Kun tässä yhteydessä tarkastellaan myös saatuja vastauksia aikaisempaan kysymykseen koulutuksesta ennen musiikkipedagogiopintoja, voidaan todeta, että itse asiassa neljä vastaajaa oli opiskellut jo aiemmin Oulun ammattikorkeakoulussa. Oppilaitos oli siis tuttu useammalle vastaajalle aiemmista opinnoista.

Kolmessa vastauksessa myös koulutustarjontaa mainittiin yhdeksi syyksi hakeutua juuri Oulun ammattikorkeakouluun. Yksi vastaaja taas kertoi oppilaitoksen valintaan vaikuttaneen sen, että hänelle oli muodostunut vaikutelma Oulun ammattikorkeakoulusta joustavana oppilaitoksena työn ohessa opiskelevalle aikuiselle.

Sijaintinsa ja koulutustarjontansa vuoksi. (Vastaaja 1)

Tuttu oppilaitos, sopivan matkan päässä. (Vastaaja 5)

Se on lähellä ja vaikutti joustavalle aikuista ja työelämässä toimivaa henkilöä ajatellen. (Vastaaja 8)

Valitsin Oulun seudun ammattikorkeakoulun, koska koulu oli samalla paikkakunnalla ja kohtuullisen lähellä, ja tarjosi koulutusta, joka tuntui kiinnostavimmalta ammatilta itselleni. Ei olisi ollut järkeä lähteä kauemmaksi opiskelemaan kun samat opinnot tarjottiin läheltäkin. (Vastaaja 6)

4.3 Koulutukseen liittyneet odotukset

Koulutukseen liittyneet odotukset vaihtelivat vastauksissa. Suurimmassa osassa vastauksista tuotiin esille vastaajan itsensä kehittämiseen kohdistuvia odotuksia. Monet kertoivat odottaneensa koulutukselta oman soitto- tai laulutaitonsa kehittymistä, halua kehittyä muusikkona tai halua syventää omaa ammattitaitoaan. Myös pedagogisten valmiuksien saaminen ja kehittäminen mainittiin useammassa vastauksessa. Yhden vastaajan odotuksena oli, että koulutus antaa hänelle mahdollisuuden päästä jälleen takaisin musiikin pariin. Toisaalta yhden vastaajan vastauksesta ilmeni, ettei hän oikein tiennyt, mitä odottaa koulutukselta.

Toive kehittyä muusikkona/laulajana/esiintyjänä. (Vastaaja 4)

Hyviä laulutunteja, mielenkiintoisia musiikkiprojekteja, uutta ajateltavaa... Pelkästään positiivisin ajatuksin lähdin liikkeelle. (Vastaaja 3)

Lähinnä toivoin uudelleenpäivitystä opettajan työkaluihin... (Vastaaja 2)

Toivoin kehittyväni laulamisesa ja saavani pedagogisia valmiuksia. (Vastaaja 5)

Lisätä omia soittotaitoja ja tuntemusta urkumusiikista, saada valmiuksia opetustyöhön. (Vastaaja 9)

Toisaalta osalla vastaajista koulutukseen liittyvät odotukset kohdistuivat nimenomaan koulutuksen järjestelyihin. Yksi vastaaja odotti, että aikuisopiskelijoiden opinnot olisi järjestetty keskitetysti tietyille viikonpäiville – näin opiskelu työn ohella olisi helpompaa. Toinen vastaaja taas odotti koulutukselta enemmän kamari- ja orkesterimusiikkia, ei vain periodeja. Yhden vastaajan odotuksena oli valmistua nopeasti yksilöllisellä aikataululla.

Kun kysyttiin, onko koulutus vastannut odotuksia, yhdeksän vastasi kyllä ja kolmen vastaus oli ei.

Kysymys 12. Onko koulutus vastannut odotuksiasi/Vastasiko koulutus odotuksiasi?

Vastaajien määrä: 12

KUVIO 4. Koulutuksen vastaavuus odotuksiin nähden.

Seuraavassa kysymyksessä pyydettiin tarkennusta tähän kysymykseen. Jos vastauksena oli kyllä, pyydettiin kertomaan, miten koulutus oli vastannut odotuksiin. Jos taas vastauksena oli ei, pyydettiin tarkennusta, miksi koulutus ei ollut vastannut odotuksia.

Seuraavat asiat ilmenivät koulutuksen vastatessa odotuksia: Yksilöopetus eli instrumentti- tai lauluopetus oli koettu todella hyväksi, laadukkaaksi tai odotuksia vastaavaksi. Koulutuksessa käsiteltävät asiat olivat olleet ennako-odotusten mukaisia. Uudistuneet opettajaopinnot konservatorio-opintoihin verrattuna olivat tuoneet raikkautta ja uusia näkökulmia työhön. Erilaiset musiikkiprojektit mainittiin myönteisenä asiana yhdessä vastauksessa. Yhden vastaajan mukaan kouluttajien suhtautuminen arvostaen hänen tavoitteisiinsa sekä heidän tukensa opiskeluun nopealla aikataululla vastasi myös odotuksiin koulutuksesta.

Toisaalta kyllä-vastauksien joukosta kolme vastaajaa oli vastauksessaan kahden vaiheilla tai olisi halunnut vastata kysymykseen osittain kyllä tai osittain ei. He olivat kuitenkin vastanneet kyllä, koska kokivat myönteisiä asioita olleen enemmän kuin kielteisiä. Yhdessä näistä vastauksista pettymyksenä oli yksilöopetuksen ja esiintymismahdollisuuksien niukkuus sekä se, ettei esiintymiseen ollut tarjolla opetusta. Työn ohessa opiskelu ei antanut mahdollisuutta osallistua kaikkeen

lähiopetukseen, tämä ei vastannut odotuksiin koulutuksesta. Opiskelijen alussa vaihtunut yksilöopettaja ja kahden vuoden opiskeluaika uudentyypin laulutekniikan opiskelemiseksi koettiin lyhyeksi. Tässä yhteydessä kritiikkiä annettiin myös pedagogisista opinnoista, joissa opetuksen taso oli koettu surkeaksi.

Oikeastaan kyllä ja ei. Työn ohessa opiskelu ei mahdollistanut kaikkeen haluamaani lähiopetukseen osallistumista. Omaa muusikkoutta edistäviä laulutunteja oli tarjolla vain niukasti (1 h/vko). - - Tyytyväinen olin harjoitusluokkamahdollisuuksiin, kaikkeen tarjolla olleeseen opetukseen (kiitollisena otin kaiken vastaan). (Vastaja 4)

Olisin halunnut vastata ”osittain kyllä” tai ”osittain ei” – vastaisin ”kyllä” siksi, että hyviä asioita on vähän enemmän. Pedagogiset opinnot olivat pettymys – opetuksen taso oli mielestäni todella surkea. Lauluopetus ja kaikki siihen liittyvä oli taas todella hyvää ja laadukasta – se oli kuitenkin tärkeintä. (Vastaja 3)

Vastajat, jotka kokivat, ettei koulutus ollut vastannut odotuksia, nostivat esiin koulutuksen sisältöön liittyviä asioita. Koulutukselta oli odotettu enemmän säännöllistä yhteismusisointia ja tästä johtuen koulutus ei ollut vastannut odotuksiin. Yksi vastaaja olisi kaivannut opetuksessa lisää tietoa muun muassa instrumenttinsa tekniikasta ja tyylikysymyksistä. Yhden vastaajan toiveena olisi ollut saada palautetta omasta opettamisestaan, mutta näin ei tapahtunut vanhojen didaktiikkaopintojen hyväksiluvun vuoksi.

Mielenkiintoista olisi ollut saada palautetta esim. omasta opettamisesta, ehkä sokeutuu omille urilleen ja joku ulkopuolinen olisi voinut auttaa kipupisteissä eteenpäin. Mutta juuri nämä aikanaan suoritettavat didaktiikat tietysti vain hyväksiluettiin, jolloin tämä jäi käsittelemättä. (Vastaja 10)

4.3.1 Parasta koulutuksessa

Kaikki 12 vastasivat kysymykseen, mikä koulutuksessa on ollut parasta ja minkä vuoksi. Selvästi useimmin koulutuksen parhaaksi puoleksi nostettiin yksilöopetus eli instrumentti- ja lauluopetus. Tämä mainittiin kuudessa vastauksessa. Instrumenttiopetuksen kerrottiin olleen osaavaa ja kannustavaa. Edelleen erillisen maininnan useammassa vastauksessa saivat liedseminaarit, säestystunnit, laulun didaktiikka ja yhteistyö loistavien pianistien kanssa. Kahdessa vastauksessa koulutuksen parhaaksi anniksi koettiin suuret produktiot, erityisesti Taikahuilu-ooppera, ja niiden mukana yhdessä tekeminen, yhteistyö muiden kanssa ja esitykset. Yksi vastaaja mainitsi instrument-

tiopetuksen lisäksi parhaaksi koulutuksessa myös hyvät opettajat, joiden hän koki työskentelevän perusteellisesti ja huolellisesti. Koska monen odotuksena oli kehittyä muusikkona tai laulajana, on luonnollista, että koulutuksen parhaaksi puoleksi nousevat vastauksissa juuri yksilöopetus ja muusikkouden kehittäminen eri tavoin. Opiskelijan toiveet ja odotukset verrattuna koulutuksen tavoitteisiin ovat siten kohdanneet onnistuneesti.

Instrumenttiopetus sekä hyvät opettajat, osalla opettajista todella perusteellinen ja huolellinen työote, joka saa aikaan oppilaille hyviä oppimistuloksia. (Vastaaaja 6)

Yksilöopetus, säästystunnit, liedseminaarit. (Vastaaaja 11)

Taikahuilu-produktio. Yhdessä tekeminen sekä esitykset olivat hienoja kokemuksia. (Vastaaaja 12)

Yksi vastaajista nosti tärkeäksi tekijäksi opettajat, jotka pystyivät ottamaan huomioon opiskelijan yksilölliset tarpeet tutkinnon suorittamiseen esimerkiksi tarjoamalla räätälöityjä opintosuorituksia. Näin opinnot onnistuivat järkevästi työn ja perheen ohella. Myös toisessa vastauksessa mainittiin joustava suhtautuminen aikuisopiskelijoihin. Koulutuksessa parhaaksi koettiin myös opiskelutaitojen saattaminen ajan tasalle esimerkiksi tietotekniikassa tai kieliopinnoissa. Mahdollisuus harjoitteluun ja soittamiseen koettiin myös tärkeäksi. Oppilaitoksen hyvä ilmapiirikin sai maininnan.

Hyvä ilmapiiri, ammattitaitoiset kouluttajat, joustava suhtautuminen aikuisopiskelijoihin. (Vastaaaja 1)

- - Oli elämys huomata että kielten opetustyyli oli mennyt eteenpäin vuosisadan verran omista lukioajoista! (Vastaaaja 10)

4.3.2 Pettymykset koulutuksessa

Kysymykseen, mihin olet ollut pettynyt koulutuksen suhteen ja puuttuiko koulutuksesta jotakin, saatiin 11 vastausta. Yksi vastasi, ettei koulutuksesta puuttunut mitään. Tämän kysymyksen vastaukset olivat osittain samoja kuin kysymyksessä, miten koulutus on vastannut tai ei ole vastannut odotuksiasi. Osa vastaajista viittasi myös tämän kysymyksen vastauksessaan tähän aikaisempaan vastaukseensa. Vastausten perusteella koulutukseen liittyneet pettymykset vaihtelivat vastaajista riippuen. Pettymykset liittyvät opintojen ohjaukseen ja opetuksen tasoon, sisältöön tai määrään sekä opetusjärjestelyihin.

Opintojen ohjaukseen kaivattiin selkeyttä. Opintojen ohjaus koettiin huonosti järjestetyksi ja tämä aiheutti epäselvyyttä muun muassa opintosuoritusten tai hyväksilukujen osalta. Tämä ongelma mainittiin kahdessa vastauksessa. Myös myöhemmin tämän kyselyn vapaa sana -osiossa toinen näistä vastaajista halusi antaa palautetta koulutuksen järjestäjälle ehdottamalla selkeän rakenteen luomista opiskelijahallintoon sekä selvempää tiedottamista siitä, keneen otetaan milloinkin yhteyttä opintoja koskeissa asioissa. Tiedottaminen voisi tämän vastaajan mukaan tapahtua esimerkiksi opiskelijaintra Oivan kautta tai jollain muulla tavoin.

Välillä olen törmännyt siihen, että en itse tiedä tarkalleen, mitä minun pitää suorittaa (koska olen saanut hyväksiluetuksi opintoja) - - . (Vastaaja 12)

Opintojen ohjaus oli huonosti järjestetty, ei ollut selkeää struktuuria. Itse piti selvittää hurjan paljon mm. hyväksilukuja ja monen mutkan kautta selvittää oikeat henkilöt, joiden kanssa asioita sai vietyä eteenpäin. - - . (Vastaaja 4)

Kolmessa vastauksessa opetuksen taso oli pettymyksenä koulutuksessa. Yksi tutkittava olisi kaivannut joissakin aineissa huolellisempaa otetta opetukseen joiltakin opettajilta – hän tosin totesi näiden opettajien olleen vähemmistössä. Vastauksesta ei kuitenkaan tullut ilmi, mitä opetusaineita tämä asia koski. Kahdessa vastauksessa oltiin pettuneitä pedagogisten aineiden opetuksen tasoon. Tämä asia tuli jo aiemmin ilmi kysyttäessä vastasiko koulutus odotuksiasi. Tässä kohdassa yksi vastaaja viittasi aikaisempaan vastaukseensa ja nyt täsmensi pedagogisten aineiden opettajan vaihtuneen useasti ja nämä vierailevat opettajat olivat vastaajan mielestä ammattitaidottomia. Toisessakin vastauksessa tuotiin yleisesti esille, ettei joillakin opettajilla tuntunut olevan lainkaan käsitystä musiikkialasta. Näiden vastausten perustella voinee päätellä, että on mahdollista, ettei vaihtuvilla opettajilla ole ollut musiikkialan syvempää tuntemusta. Toisaalta on myös mahdollista, että syynä pedagogisten aineiden opetuksen vaihtelevaan tasoon olivatkin monet ja useasti vaihtuneet opettajat. Tässä yhteydessä yksi vastaajista totesikin harkinneensa kurssien suorittamista kirjatenneinä. Toinen vastaaja oli kokenut ajankäytöllisesti turhauttavaksi läsnäolon tunneilla, jotka olisi hänen mielestään jouhevasti voinut suorittaa muulla tavoin.

Sekin tuli jo kohdassa 13: Pedagogisten aineiden opetuksen taso. Alussa opettaja vaihtui tiuhaan ja kaikki ”käypäläisopettajat” olivat ammattitaidottomia. Lopussa saatiin vähän laadukkaampi tapaus. - - (Vastaaja 3)

Muutamalla opettajalla ei tuntunut olevan käsitystä musiikkialasta lainkaan - - . (Vastaaja 2)

Opetuksen sisältö oli myös tuottanut pettymyksiä. Yksi vastaaja oli hieman pettynyt siihen, ettei koulutuksessa käsitelty tarpeeksi opettajan työn arkisia asioita. Hän kaipasi opintojen yhteyteen lisää pohdintaa tämän hetkisestä työllisyystilanteesta, alan tulevasta työllistymisnäköystä ja mahdollisesti itse itsensä työllistämistä. Myös realistisen kuvan luominen opettajan työssä toimimisesta olisi hänen mukaansa hyvä olla opinnoissa mukana. Hän tosin arveli vastauksessaan, että nykyään koulutuksessa näitä asioita pohditaan ja niistä keskustellaan esimerkiksi pedagogisten aineiden tunneilla.

Opetuksen määrä oli yksi pettymyksen aiheista. Yksi vastaaja piti henkilökohtaisen instrumenttiopetuksen ja säästyksen määrää liian vähäisenä. Hän oli myös pettynyt korrepetiittoriopetuksen ja esiintymiskoulutuksen puuttumiseen. Toinen vastaaja totesi säännöllisen yhteissoiton liian vähäiseksi. Tämä asia ilmeni jo aiemmin kysyttäessä odotuksia koulutuksen suhteen. Yksittäisen maininnan pettymyksistä sai myös erikoistumisopintojen lakkautus, jonka vuoksi mahdollisuus syventäviin opintoihin tässä muodossa poistuu.

Yksi vastaajista oli pettynyt opintojaksojen sijoittelun viikonpäivien osalta. Hän olisi toivonut aikuisopiskelijoille tiettyjä viikonpäiviä, joina opinnot toteutettaisiin. Näin opiskelu onnistuisi työn ohella ja pitemmänkin matkan päästä olisi mahdollisuus osallistua opetukseen. Tämäkin asia tuli aiemmin ilmi kysyttäessä koulutukseen liittyviä odotuksia.

Hajanaisiin kurssisijoitteluun viikonpäivien osalta, jolloin työssäkäyvänä ei millään voi osallistua kaikkeen - - . Luulin, että aikuisopiskeluun olisi voinut varata esim. vain kaksi täsmällistä päivää, jolloin jotenkuten vielä virkatöiden järjestäminen olisi ollut mahdollista. (Vastaaja 10)

Pettymykset luonnollisesti kytkeytyvät vastaajan odotuksiin koulutuksesta ja vaihtelevat vastaajasta riippuen. Jos vastaajan odotuksena on ollut kehittää itseään muusikkona tai laulajana, voi koulutuksessa instrumenttiopetukseen määritelty tuntiresurssi tuntua riittämättömältä ja tuottaa siten pettymyksen. Tai jos vastaajan aikomuksena on ollut osallistua lähiopetukseen ja opiskella tietynä viikonpäivänä ja opetus onkin järjestetty hajanaisesti usealle viikonpäivälle, on selvää, että koulutus on tuottanut pettymyksen siltä osin. Näin ollen vastauksista ei välttämättä voi tehdä yleistyksiä. Opintojen ohjaus mainitaan huonosti järjestetyksi kahdessa vastauksessa 11:stä. Voidaanko kuitenkin olettaa, että yhdeksän vastaajaa on ollut tyytyväinen opintojen ohjaukseen.

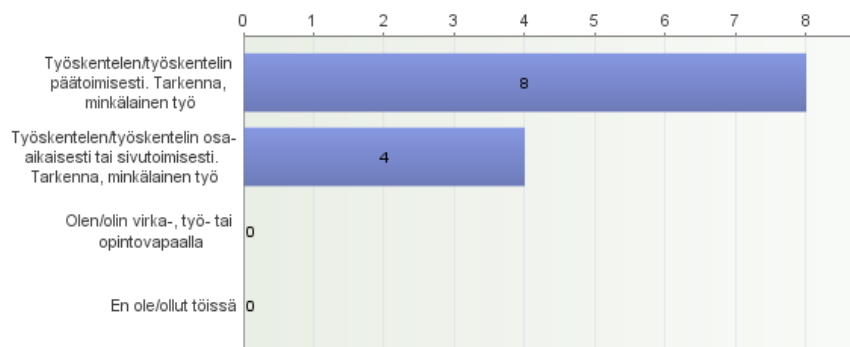
4.4 Opiskelun ja työelämän yhdistäminen

Oletuksena oli, että useat aikuisopiskelijat tekevät opintonsa oman työnsä ohessa. Tästä haluttiin saada tarkempaa tietoa kysymällä työskentelystä opintojen aikana. Kysymyksen yhteydessä pyydettiin myös tarkennusta, minkälaisesta työstä on ollut kyse.

Vastauksista kävi selvästi ilmi, että kaikki vastaajat työskentelivät opintojensa aikana. Kahdeksan ilmoitti työskennelleensä päätoimisesti: heistä kaksi soitonopettajana, kaksi kanttorina, yksi lukion musiikinopettajana, yksi orkesterimuusikkona ja yksi kouluttajana. Yksi vastaajista ei tarkentanut, minkälaista työtä hän teki päätoimisesti. Soitonopettajana toimineista toinen toimi myös orkesterinjohtajana, kun taas toinen työskenteli myös apulaisrehtorina. Neljä vastaajaa työskenteli osa-aikaisesti tai sivutoimisesti; kaksi teki kanttorin sijaisuuksia ja kaksi toimi soitonopettajina.

Kysymys 16. Työskenteleminen opintojen aikana

Vastaajien määrä: 12

KUVIO 5. Työskenteleminen opintojen aikana.

Kokemuksiin opintojen ja työelämän yhdistämisestä saatiin 12 vastausta eli kaikilta opintojensa aikana työskennelleiltä. Opintojen ja työelämän yhdistäminen oli koettu onnistuneen joko hyvin, vaihtelevasti tai huonosti. Tähän saattavat vaikuttaa vastaajien erilaiset työt: osa on voinut vaikuttaa oman työnsä järjestelyyn ja suunnitteluun, kun taas osalla ei ole ollut mahdollista muuttaa työaikojaan opintojen vuoksi.

Sivutoimisesti tai osa-aikaisesti työskennelleistä kolme vastaajaa koki, että työn ja opiskelun yhdistäminen sujui hyvin tai työskentely soitonopettajana jopa tuki opiskelua. Yksi sivutoimisesti työskennellyt taas mainitsi kiireisen aikataulun ja ajan puutteen ongelmaksi.

Kaikista 12 vastaajasta neljä mainitsi ongelmaksi sen, että opiskelukurssit menivät töiden kanssa päällekkäin ja näin ollen kaikkeen opetukseen ei ollut mahdollisuutta osallistua vaikka halukkuutta olisi ollut. Muita haasteita työelämän ja opiskelun yhdistämisessä oli harjoitteluajan löytyminen ja matkustaminen työ- ja opiskelupaikkakunnan välillä. Toisaalta eräs vastaaja kertoi onnistuneensa yhdistämään työn ja opiskelun: hän opiskelee vapaapäivinänsä, jolloin järjestetään suurin osa hänen opinnoistaan.

Hyvin, joskin hyvin tiivis ja siltä osin vaativa 1,5 vuotta! (Vastaaja 2)

Hyvin. Aikataulullisesti haastavaa, mutta hyvällä suunnittelulla mahdollista, kieltämättä välillä raskasta. (Vastaaja 1)

Koska pianonsoiton opetus tuki opiskeluani, 1-2 iltaa viikossa töiden parissa ei juuri tuottanut ongelmia. (Vastaaja 6)

Onnistui melko mukavasti. Joistain päiväopetuksista, joissa olisin halunnut olla mukana, jouduin kuitenkin luopumaan. Ja välillä oli raskasta lähteä työpäivän jälkeen vielä opiskelemaan ja harjoittelemaan. (Vastaaja 4)

Ei ehdi olla riittävästi tunneilla läsnä, koska ne menevät osittain työn päälle. Muuten ok. (Vastaaja 8)

Huonosti. Virkatyö vie ylläpidettävine suunnitteluineen niin ison osan arjesta, että opinnoista on ollut pakko lintsata ajoittain. (Vastaaja 10)

4.4.1 Työnantajan suhtautuminen opintoihin

Kysymykseen työnantajan suhtautumisesta opiskeluun vastasi 11 tutkittavaa. Kaikkiaan seitsemässä vastauksessa todettiin, ettei työnantaja ollut tietoinen opiskelusta tai ei todennäköisesti tiennyt opiskelusta. Osasta vastauksista voitiin päätellä, että opinnoista ei edes haluttu kertoa työnantajalle. Toisaalta muutamista vastauksista ilmeni, että työnantajan suhtautuminen opintoihin koettiin välinpitämättömäksi. Kaksi vastaajaa kertoi hoitaneensa opinnot työajan ulkopuolella ja näin ollen työnantaja ei ollut osoittanut kiinnostusta työntekijän opintoja kohtaan. Näistä seitsemästä vastaajasta viisi työskenteli päätoimisesti ja kaksi sivutoimisesti opintojensa aikana.

Aiemmin kysyttäessä opiskelupaikan valintaa monet vastaajista kertoivat asuvansa opiskelupaikkakunnalla. Tämä voi olla syynä siihen, ettei työnantaja ole tiennyt opiskelusta. Opinnot on voitu tehdä työntekoa häiritsemättä tai kokonaan työajan ulkopuolella – ei ole ollut tarvetta kertoa työnantajalle opinnoista.

Hoidin opiskelut työajan ulkopuolella, joten työnantajalta en kysellyt suhtautumisia. Opiskelu oli omaa aikaa ja tavallaan omasta näkökulmasta ”harrastus ja henkireikä”. (Vastaja 4)

Opintoni ei häiritse eikä hankaloita työskentelyä. Päinvastoin opinnot tuovat ulottuvuutta myös työelämään. (Vastaja 11)

Ei tainnut juurikaan edes tietää asiasta. Ei vaikuttanut työnteekooni... (Vastaja 2)

Pidän opiskelun omana asianani. Työnantajalle tärkeää, että hoidan työni hyvin. (Vastaja 7)

Työnantaja ei pahemmin välitä, mitä opettajat tekevät työn ulkopuolella. Ei ole tullut ensimmäistäkään kannustavaa sanaa. (Vastaja 8)

Toisaalta kolme vastaajaa kertoi työnantajan suhtautuneen opiskeluun hyvin, mutta heistä yhden työnantaja oli ollut huolissaan tutkittavan jaksamisesta. Näiden kolmen lisäksi yksi vastaaja kertoi työnantajan suhtautuneen joustavasti: hänellä ei ole varsinaista työaikaa, joten opiskelujen ja työn rytmittäminen onnistuivat joustavasti.

4.4.2 Opiskelupaikan suhtautuminen opintoihin

Vastaukset jakoutuivat selvästi kysyttäessä opiskelupaikan eli ammattikorkeakoulun suhtautumista työn ohella opiskeluun. Tähän kysymykseen saatiin 11 vastausta.

Neljä vastaajaa koki, että opiskelupaikka suhtautui erittäin hyvin tai joustavasti opiskeluun työn ohella. Tämä ilmeni muun muassa mahdollisuuksina opintojen suorittamiseen itsenäisesti sekä aikaisempien opintojen hyväksilukuna. Mainittiin myös, että osa opettajista ymmärsi aikuisopiskelijan tarpeet. Yksi vastaaja totesi, että opettajat ovat ymmärtäneet mahdolliset työstä johtuvat poissaolot. Mainitsipa yksi sivutoimisesti tai osa-aikaisesti työskentelevistä jopa kokeneensa, että opiskelupaikassa tuettiin töiden tekemistä opiskelun ohella.

OAMK on ollut erittäin joustava. Olen tähän erittäin tyytyväinen. (Vastaaja 8)

Erittäin hyvin, mahdollisuuksia itsenäiseen opiskeluun ja suorittamiseen sai kiitettävästi. (Vastaaja 1)

Hyvin, osa opettajista tuli loistavasti aikuisopiskelijaa vastaan. Toki muutama poikkeuskin löytyi. (Vastaaja 2)

Kolme vastaajaa taas totesi, ettei ollut löytänyt tai etsinyt vaihtoehtoisia tapoja suorittaa kursseja. Yhdellä näistä vastaajista kokemuksena oli, että läsnäoloa opintojaksoilla vaaditaan paljon. Toisaalta yksi näistä kolmesta ei edes ollut tietoinen mahdollisista vaihtoehtoisista suoritustavoista. Näiden kolmen vastaajan lisäksi yksi vastaaja totesi, ettei esimerkiksi tenttiasioissa oltu halukkaita järjestämään vaihtoehtoisia suoritushetkiä töistä johtuvien esteiden takia. Tässäkin tilanteessa kuitenkin säännöllisten opintojen osalta oli ratkaisut löytyneet. Vastaaja koki, että hän joutui muistuttamaan opiskelevansa aikuiskoulutuksessa sekä siitä, että on luvattu opiskelun onnistuvan myös työn ohessa.

Vaihtoehtoisin suoritustapoihin en ole löytänyt konstia, läsnäoloa vaaditaan paljon. Opintojen roikkuminen on kaikkien mielestä harmi. (Vastaaja 10)

Yhdessä vastauksessa mainittiin, etteivät kaikki opettajat tiedä opiskelijoiden olevan aikuisopiskelijoita. Tämä vastaaja kaipasi enemmän ymmärrystä ja joustavuutta. Tähän asiaan toinen vastaaja palasi vielä vapaa sana -osiossa; hän ehdotti opettajille koulutusta aikuisopiskelijan erityispiirteistä, jotta opettajat osaisivat suhtautua aikuisopiskelijoihin ja tukea heitä opinnoissaan.

Tässä asiassa on parannettavaa. Opettajat eivät välttämättä edes tiedä, että ollaan aikuiskoulutuksessa. Enemmän joustavuutta ja ymmärrystä kaipaisin. (Vastaaja 7)

Kahdessa vastauksessa palattiin jo aiemmin mainittuihin opintojen järjestelyihin toteamalla opiskelupaikan järjestäneen tiettyjen opintojaksojen opetuksen tiettyinä päivinä. Tässä tapauksessa toinen vastaajista ei töiden vuoksi pystynyt osallistumaan lähiopetukseen. Hän tosin totesi saaneensa nämä opinnot hyväksiluettuna aiemmista opinnoistaan, mutta olisi halunnut osallistua näihin ryhmäopintoihin. Toinen vastaajista totesi, että tässä tapauksessa jousto tuli loppujen lopuksi työnantajan puolelta ja näin opetukseen osallistuminen onnistui.

4.5 Musiikkipedagogiopintojen jälkeen

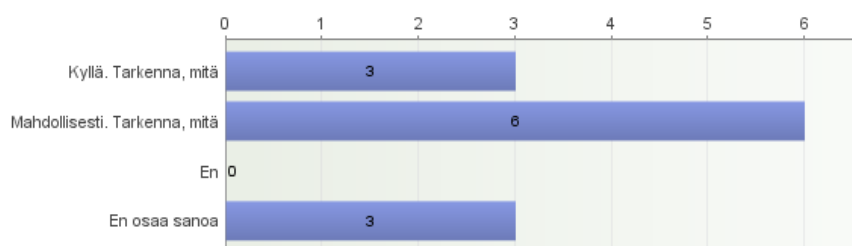
Kaikkia vastaajia pyydettiin ja kaikki myös vastasivat kysymykseen, aiotko hakeutua opiskelemaan vielä musiikkipedagogiopintojen jälkeen. Kolme vastasi aikovansa hakeutua opiskelemaan: yksi ei osannut täsmentää tarkemmin suunnitelmiaan, yhdellä oli suunnitelmissa kapellimestariopinnot ja yksi suunnitteli väitöskirjaa.

Kuusi vastaajaa vastasi mahdollisesti hakeutuvansa opiskelemaan musiikkipedagogiopintojen jälkeen. Tarkennuksena opiskelusuunnitelmiin yksi ilmoitti urkujensoiton musiikin maisteriohjelmassa, yksi ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tai kokonaan toisen alan, yksi yleisesti musiikkia, yksi pedagogiikkaa ja yksi erikoistumisopintoja. Yksi vastasi ”en tiedä”.

Kolme vastaajaa ei osannut sanoa, aikooko hakeutua myöhemmin opiskelemaan.

Kysymys 20. Aiotko hakeutua opiskelemaan vielä musiikkipedagogiopintojen jälkeen?

Vastaajien määrä: 12

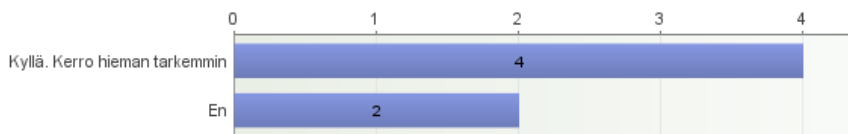
KUVIO 6. Vastaajien suunnitelmat jatko-opintoihin hakeutumiseen.

Tässä kohdassa kysymyksen muotoilu ei aivan onnistunut tai tämä kysymys olisi voitu kohdistaa vain parhaillaan opiskeleville. Olihan kysymykseen vastanneista valmistuneista musiikkipedagogeista osa jo jatkanut opintojaan, osa taas ei. Osa heistä aikoi edelleen opiskella vielä lisää, osa mahdollisesti ja sitä vastoin osa ei osannut sanoa hakeutuuko vielä opiskelemaan. Kun vuorostaan tarkastellaan vain parhaillaan opiskelevien vastauksia, heistä yksi ilmoitti aikovansa hakeutua opiskelemaan musiikkipedagogiopintojen jälkeen, neljä vastasi mahdollisesti hakeutuvansa ja yksi vastasi en osaa sanoa.

Valmistuneita musiikkipedagogeja pyydettiin vastaamaan kysymykseen, oletko jatkanut opintojasi musiikkipedagogiopintojen jälkeen. Tähän saatiin kuusi vastausta eli vastaukset kaikilta valmistuneilta. Kaksi vastaajista ilmoitti, ettei ole jatkanut opintojaan. Neljä vastaajaa oli sitä vastoin jatkanut opintoja. Yksi vastaajista oli tehnyt 60 opintopisteen laajuiset musiikin ammatilliset erikoistumisopinnot OAMK:ssa. Yksi kertoi tehneensä musiikin erikoistumisopinnot. Yksi oli tehnyt ylempään ammattikorkeakoulututkinnon, musiikkipedagogi (YAMK) Metropolia ammattikorkeakoulussa. Yksi mainitsi tehneensä kuoronjohtajaopintoja kesäkurssilla.

Kysymys 21. Oletko jatkanut opintojasi musiikkipedagogiopintojen jälkeen?

Vastaajien määrä: 6

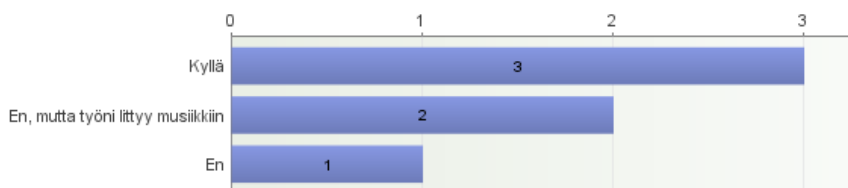
KUVIO 7. Valmistuneiden opinnot musiikkipedagogiopintojen jälkeen.

Kysymykseen 22 Työskenteletkö parhaillaan musiikkipedagogina pyydettiin vastauksia vain valmistuneilta musiikkipedagogeilta. Tähän kysymykseen saatiin kuitenkin kahdeksan vastausta. Näissä vastauksissa viisi ilmoitti työskentelevänsä musiikkipedagogina.

Kun mukaan otetaan vain valmistuneiden (6) vastaukset, kolme heistä ilmoitti työskentelevänsä parhaillaan musiikkipedagogina ja kaksi ilmoitti työnsä liittyvän musiikkiin. Yksi vastaajista ilmoitti, ettei työskentele musiikkipedagogina eikä hänen työnsä liity musiikkiin.

Kysymys 22. Työskenteletkö parhaillaan musiikkipedagogina?

Vastaajien määrä: kuusi (vain valmistuneet musiikkipedagogit)

KUVIO 8. Työskentely opintojen jälkeen musiikkipedagogina.

Kyselyn lopun vapaa sana -osiossa yksi vastaaja totesi hyödyntävänsä musiikkipedagogiopintojaan omassa työssään ja erityisesti sivutoisissaan kansalaisopiston opettajana.

Lopuksi kysyttiin voisitko suositella aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta muille. Tähän vastattiin 11 kertaa. Lähes kaikki vastasivat, että voivat suositella koulutusta. Osa vastaajista täsmensi, että asia riippuu myös henkilöstä itsestään ja elämäntilanteesta. Yksi vastaaja ei suosittelisi koulutusta, jos opiskelu tapahtuu työn ohessa ja opiskelupaikkakunnalle on pitkä matka kotipaikkakunnalta.

Voin suositella, monipuolinen, vaatii paljon itsenäistä työskentelyä ja motivaatiota. (Vastaaja 9)

Aikuisten tutkintoon johtava koulutus on joustava, voin suositella sitä muille. (Vastaaja 6)

Totta kai. Monet kanttorit suorittavat työn ohessa tai opintovapaalla ollessaan pedagogin tutkintoa amk:ssa. Lisäopinnot pitävät yllä ja vahvistavat ammattitaitoa. (Vastaaja 3)

Riippuu henkilöstä. Omasta mielestäni kaikki eivät siihen pystyisi. Aikuisopiskelu vaatii paljon sekä henkisiä että fyysisiä voimia. - - Nuorena kaikki tiedot ja taidot tarttuvat helposti, nopeasti - -. Aikuiselle päinvastoin. Mutta suuri rikkaus – aikuisella on elämäntilanteesta. (Vastaaja 7)

En ainakaan työn ohessa näin kaukaa kulkien, käy perhe-elämän ym. kanssa työlääksi. (Vastaaja 10)

Kyselyn viimeisenä kohtana oli vapaa sana -osio, jossa vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa jotain opintoihin liittyvää tai antaa palautetta koulutuksen järjestäjälle. Tähän kohtaan kuusi vastaajaa kirjoitti kommenttejaan, joista suurin osa liittyi aiempien kysymysten vastauksiin. Tässä tapauksessa nämä vastaukset on liitetty kukin aiheeseen liittyvän kysymyksen vastauksiin. Kaksi vastaajaa halusi sen lisäksi kertoa opinnoistaan seuraavasti:

Kaiken kaikkiaan hyvin innostavaa tehdä tutkintoa uusiksi työvuosien jälkeen. Osa ehkä käyttää ajan järkevämmiin, löytää ihan uusia merkityksiä jo tutuille asioille. (Vastaaja 2)

Oli yllättävän mielenkiintoista opiskella osittain nuorten kanssa samoissa ryhmissä. - - Mielenkiintoista oli myös todeta oman vanhamuotoisen koulutuksen ja nykykoulutuksen painotukset ja niiden erot sekä pohtia niiden paremmuutta omasta näkökulmasta. (Vastaaja 1)

5 POHDINTA

Valmistuin lähes 20 vuotta sitten konservatoriosta musiikkioppilaitoksen opettajaksi ja olen siitä lähtien työskennellyt viulunsoitonopettajana musiikkiopistossa. Heti valmistumiseni jälkeen minusta tuntui, että viulunsoiton opiskelu oli jäänyt kesken: halusin oppia lisää ja kehittyä edelleen soittajana. Siksi jatkoin opintojani ja tein vielä konservatorion jatkotutkinnon opetustyöni ohessa. Sain tuolloin ensimmäisen kokemukseni työn ja opiskelujen yhdistämisestä. Muistan, kuinka rankkaa opiskelu aika ajoin oli – olinhan silloin myös hyvin kokematon opettaja. Juuri samoihin aikoihin ammattikorkeakoulut aloittivat toimintaansa ja monet ystäväni hakeutuivat ammattikorkeakouluun päivittämään konservatoriossa tehdyn opettajantutkintonsa. Minäkin harkitsin samaa, mutta opinnot jäivät tuossa vaiheessa vain suunnitelmaksi tulevaisuuteen.

Kun vuosia myöhemmin aloitin opiskeluni Oulun ammattikorkeakoulussa, tiesin hyvin tarkkaan, miksi olin hakeutunut opiskelemaan. Halusin saada ammattikorkeakoulututkinnon ja tehdä aiemmista opinnoistani puuttuneet opettajan pedagogiset opinnot. Samoin minulle oli selvää, että opiskelisin oman työni ohella. Opinnäytetyöni aihetta pohtiessani mieleeni heräsi kysymys, löytyisikö aikuisista opiskelijoista kaltaisiani. Siksi halusinkin selvittää syitä, miksi nykyisin musiikin alan aikuisten tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeudutaan opiskelemaan. Lisäksi tavoitteenani oli tutkia opintoihin liittyneitä odotuksia sekä sitä, miten opiskelun ja työelämän yhdistäminen oli onnistunut. Laadin aikuisopiskelijoille suunnatun Webropol-kyselyn, jonka avulla keräsin aineiston tätä opinnäytetyötä varten. Opinnäytetyöni aihe antoi siten minulle myös mahdollisuuden pienenmuotoisen tutkimuksen toteuttamiseen. Sellaisesta minulla ei aikaisemmin ollut kokemusta.

Tämä opinnäytetyö perustuu 12 aikuisopiskelijan kokemuksiin ja näkemyksiin opiskelusta. Mielestäni tutkimuksessani saadaan vastauksia asetettuihin kysymyksiin. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on kuitenkin syytä huomioida tutkimusjoukon suhteellisen pieni koko: näistä vastauksista ei voi tehdä yleistyksiä, mutta ne esittävät opiskelijoiden näkemyksiä tämänhetkisestä tai viime vuosien aikuiskoulutuksesta musiikin alalla Oulun ammattikorkeakoulussa – saatiinhan vastauksia sekä jo valmistuneilta musiikkipedagogeilta että parhaillaan opiskelevilta.

Tärkeimmiksi syiksi opintoihin hakeutumiselle aikuiset kertoivat ammattikorkeakoulututkinnon hankkimisen, itsensä kehittämisen muusikkona ja ammatin hankkimisen musiikin alalta. Myös pedagogisten valmiuksien kehittäminen ja ajan tasalle saattaminen olivat syynä opintoihin hakeu-

tumiselle. Saaduista vastauksista ei käynyt ilmi, mitä tarkasti ottaen pedagogisilla valmiuksilla tarkoitettiin. Oliko ajatuksena saada oman instrumentin opettamiseen liittyviä valmiuksia vai yleisemmin ajateltuna pedagogisia valmiuksia. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia, miten jo ennen ammattikorkeakouluopintojaan soitonopettajana työskennellyt opettaja kokee nykykoulutuksen pedagogisten aineiden yhteyden opettajan työssä toimimiseen. Toisin sanoen, miten hyvin pedagogiset aineet antavat valmiuksia opettajan työhön käytännössä. Näitä asioita tutkimalla koulutuksen järjestäjä voisi saada tarkempaa tietoa, mitä asioita musiikkipedagogien koulutuksessa olisi syytä painottaa tulevaisuudessa. Opettajana työelämässä toimineiden aikuisten näkemykset opettajan työstä nykyään voisivat olla hyödyksi myös nuorten tutkintoon johtavan koulutuksen sisältöjä suunniteltaessa.

Tuloksista selvisi, että koulutukseen liittyneet odotukset olivat osittain samoja kuin syyt opintoihin hakeutumiseen: soitto- tai laulutaidon kehittyminen, halu kehittyä muusikkona, tarve syventää omaa ammattitaitoaan sekä pedagogisten valmiuksien saaminen ja kehittäminen. Tässä yhteydessä esille tuli oma kokemattomuuteni kyselytutkimuksen tekijänä. Erilaisella kysymysten laadinnalla olisi voinut saada selkeämmän eron syiden ja odotusten välille. Toisaalta koska käytin kyselyssä avoimia kysymyksiä, koulutukseen liittyvissä odotuksissa tuli ilmi myös koulutuksen käytännön järjestelyihin liittyneitä odotuksia, ei ainoastaan opiskelijan itsensä kehittämiseen liittyneitä odotuksia. Avoimet kysymykset voivatkin antaa sellaista tietoa, jota ei edes osata kysyä. Näin tässäkin tapauksessa kävi.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan vastaajien aiempi koulutus ennen ammattikorkeakoulun musiikkipedagogiopintoja vaihteli paljon. Vain kahdella koulutuksena oli pelkästään konservatoriossa tehty opettajan tutkinto. Kaiken kaikkiaan tämä tutkinto oli viidellä vastaajalla. Näyttääkin siltä, että musiikkipedagogiopintoihin hakeutuvien aikuisten aikaisempaa koulutuksena voi olla myös yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettuja tutkintoja. Todennäköisesti suurin osa konservatoriosta valmistuneista opettajista on jo aiemmin hakeutunut opiskelemaan ammattikorkeakouluun. Heidän osuutensa aikuisopiskelijoista tulee mahdollisesti vähenemään tulevaisuudessa. Voidaan kuitenkin todeta, että kaikki konservatoriossa opettajantutkinnon tehneet vastaajat mainitsivat yhdeksi syyksi opintoihin hakeutumiselle juuri ammattikorkeakoulututkinnon hankkimisen. Osa aikuisopiskelijoista on siis yhä aiempien konservatorio-opintojen täydentäjiä. Itsekin koen kuuluvani tähän joukkoon. Oletettavasti vastedes opiskelijoiden aikaisempi koulutus ja osaaminen tulee olemaan aiempaa monimuotoisempaa, koska muutos siihen suuntaan on jo nähtävissä.

Suurin osa aikuisista kertoi koulutuksen vastanneen odotuksia. Parhaaksi koulutuksessa koettiin varsinkin yksilöopetuksen taso, mutta opetukseen oltiin myös yleisesti tyytyväisiä. Laadukas instrumenttiopetus on tärkeä osa musiikkipedagogiopintoja. Onhan opettajan hallittava oma instrumenttinsa ja tämän taidon rinnalle on mahdollista rakentaa oma pedagoginen osaaminen. Tulevaisuudessa musiikin alan koulutuksessa yksi suurimmista taloudellisista haasteista saattaakin liittyä instrumenttiopetukseen eli miten jatkossakin taata riittävä määrä oman instrumentin henkilökohtaista kontaktiopetusta. Vastaajien mukaan tärkeitä syitä opintoihin olivat oman soitto- ja laulutaidon sekä muusikkouden kehittäminen. Mielestäni nämä asiat on syytä vastakin pitää koulutuksen ytimenä, jos halutaan säilyttää koulutuksen sisältö opiskelijalle houkuttelevana.

Osalle opiskelijoista koulutus oli myös tuottanut pettymyksiä. Opintojen ohjaus, opetuksen taso, määrä, laatu tai toteutus olivat pettymyksen aiheina. Koska tämän kyselyn puitteissa ei ollut mahdollista tehdä tutkittaville tarkentavia kysymyksiä heidän vastauksiinsa liittyen, joiltakin osin syvällisempi ja tarkempi tieto pettymyksistä jäi tässä yhteydessä saamatta. Ylipäätään kyselyn vastauksia tarkasteltaessa yksittäisestä maininnasta ei voi tehdä yleistystä, mutta tämäkin tieto on tuotava esille tutkimuksen tuloksena. Tämän huomasin tulosten esittelyssä haasteeksi varsinkin osassa kysymyksistä. Siksi päädyin kertomaan, kuinka monessa vastauksessa kukin aihe oli mainittu. Tästä johtuen tulokset esitellään melko kulmikkaasti, mutta toisaalta lukijalle syntyy käsitys siitä, kuinka moni vastaajista oli kyseisen asian ilmaissut. Pyrin näin huomioimaan vastaajien kaikki näkemykset kuvaten myös niiden yleisyyden vastauksissa.

Kaikki kyselyyn vastanneet kertoivat työskennelleensä opintojensa aikana. Työn ja opintojen yhdistämisen onnistuminen vaihteli suuresti. Koulutuksen järjestäjän mukaan aikuisten tarpeet otetaan huomioon opetuksen järjestelyissä. Se voi kuitenkin osoittautua joiltakin osin haasteelliseksi. Käytännössä opiskeleminen varsinkin päätoimisen työn ohella vaatii tarkkaa opintojen suunnittelua ja joustoa sekä opiskelijalta että oppilaitokselta ja mahdollisesti myös opiskelijan työnantajalta. Koska ryhmäopinnoissa aikuisopiskelijoille ei järjestetä omia ryhmiä, vaan aikuiset opiskelevat nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevien kanssa samoissa ryhmissä, voi opintojaksojen toteuttamisajankohdat olla työssä käyvälle aikuisopiskelijalle haasteelliset. Kuten aiemmin todettiin, opiskelijoiden aikaisempi koulutustausta ilmeni hyvin vaihtelevaksi. Voidaankin olettaa, että aikuisopiskelijoiden aikaisempien opintojen hyväksilukemiset osaksi ammattikorkeakouluopintoja vaihtelevat opiskelijoilla varmasti hyvin paljon ja niin ikään suoritettavaksi jäävät opintojaksot myös. Siten aikuisopiskelijoiden opintojaksojen keskittäminen tietyille viikonpäiville on käytännössä erittäin hankalaa – eri opiskelijoilla voi olla henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassaan

hyvin erilaisia opintoja suoritettavanaan. Uutta tietoa oli se, etteivät aikuisopiskelijat työskennelleetkään vain musiikkioppilaitoksissa vaan vastaajien työpaikat vaihtelivat suuresti: osa toimi opettajana perusopetuksessa tai lukiossa, osa musiikkioppilaitoksissa ja osa kanttorina. Näiden ammattiryhmien päivittäiset työajat poikkeavat keskenään toisistaan; toisilla työaika painottuu aamuun ja päiväaikaan, osalla taas iltaan. On selvää, että opintojaksojen toteutus ei ole kaikille sopivaan aikaan. Opintojen monimuotoisuutta lisäämällä opiskelu työn ohella saattaisi helpottua.

Vaihtoehtoiset suoritustavat tarjoavat yhden mahdollisuuden joustavaan opiskeluun. Osa opiskelijoista on valmis tekemään opintojaan myös vaihtoehtoisten suoritustapojen avulla. Koulutuksen järjestäjä voisi antaa opiskelijoille enemmän tietoa tästä mahdollisuudesta. Luonnollisesti tällaiset suoritustavat vaativat joustavuutta myös opintojakson opettajalta ja valmiutta laatia esimerkiksi erillisiä suorituspaketteja. Tämä tietysti lisää opettajan työtä kyseisen opintojakson osalta ja lisätyö tulisi huomioida opettajien työajassa. Yleisesti olisi syytä tutkia mahdollisuutta sähköisen oppimisympäristön hyödyntämiseen laajemmin niissä opintojaksoissa, joissa se on tarkoituksenmukaista. Pohdin, olisiko vastaisuudessa joitakin luentotyyppejä opintojaksoja mahdollista suorittaa vaikkapa verkkoluentojen avulla. Verkkoluentojen tai ylipäätään luentojen tallennus antaisi opiskelijalle mahdollisuuden itse valita sopivan ajankohdan luennon seuraamiseksi. Edelleen mietin, olisiko mahdollista hyödyntää kulttuurialan yksikön viestinnän alan osaamista ja välineistöä verkkoluentojen toteutuksessa tai luentojen tallentamisessa.

Aiemmin ammattikorkeakoulussa opiskelun katsottiin olevan itseohjautuvaa. Nykyisin tilanne on muuttunut ja opintojen ohjausta on kehitetty Oulun ammattikorkeakoulussa. Musiikin koulutusohjelman opiskelijoille laaditun Musiikin selviämisoppaan 2013-2014 mukaan opintojen ohjausta antavat tarvittaessa suuntautumisvaihtoehtovastaavat sekä kaikki opettajat (Oulun ammattikorkeakoulu 2014e, viitattu 21.4.2014). Yleisesti ottaen Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijoille on tarjolla erilaisia tukitoimia opintoihin liittyvissä asioissa esimerkiksi Valtti-opintoryhmissä tai yksilöohjauksen muodossa. Tutkinto-opiskelijoiden käytössä ovat myös opintopsykologin palvelut. Aikuisopiskelijoillakin on varmasti tarve saada henkilökohtaista opinto-ohjausta – monella on voinut kulua hyvinkin pitkä aika aiemmista opinnoistaan ja oletettavasti varsinkin opintojen alussa tarvitaan ohjausta. Itse koen saaneeni opintojen ohjausta riittävästi. Muistan kuitenkin varsinkin opintojeni alussa tulleen niin paljon uutta tietoa opiskelusta, etten pystynyt heti hahmottamaan ja omaksumaan kaikkea. Tärkeänä osana opintojen ohjausta on, että opiskelijalle tiedotetaan, kehen voi ottaa yhteyttä ja keneltä kysyä opintoihin liittyvistä asioista opintojen edetessä.

Tämä opinnäytetyö ei välttämättä tuo koulutuksen järjestäjälle paljoakaan uutta tietoa aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevista musiikkipedagogeista tai syistä opiskeluun. Tämä saattaa kuitenkin vahvistaa jo olemassa olevaa tietoa. Oulun ammattikorkeakoulu on ainoa ammattikorkeakoulu, joka järjestää musiikin ammatillista koulutusta Pohjois-Suomen alueella. Musiikin koulutuksen saatavuus myös tässä osassa Suomea on tärkeää. Asuihan tämän kyselyn vastaajista suurin osa Oulussa tai sen lähiseudulla ja juuri ammattikorkeakoulun sijainti oli tärkeimpiä syitä koulutuspaikan valintaan. Mitä kauempana opiskelupaikkakunnasta aikuisopiskelija asuu, sitä enemmän opinnot vaativat järjestelyjä varsinkin työn ohessa opiskellessa. Uusien aikuisopiskelijoiden määrä Oulun ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmassa ei tilastojen mukaan ole vähentynyt viime vuosina – voisi siis olettaa, että aikuisia hakeutuu opiskelemaan jatkossakin. Tulevaisuudessa Oulun ammattikorkeakoulussa voitaisiin tarjota myös musiikin koulutusohjelmassa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta.

Meitä aikuisena opiskelevia yhdistää ainakin se, että tiemme opintoihin ja matkamme itse opinnoissa ovat hyvin yksilölliset. Siitä huolimatta löysin opinnäytetyöhöni liittyvän kyselyn vastauksista myös omia ajatuksiani ja kokemuksiani. Näin opintojen loppuvaiheessa voin vain todeta, että opinnot ovat tuoneet minullekin raikkautta ja uusia näkökulmia työhöni soitonopettajana. Opinnäytetyöni yhteydessä olen myös oppinut tekemään pienimuotoisen tutkimuksen sähköisten välineiden avulla. Tästä taidosta on varmasti hyötyä itselleni jatkossakin.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia kyselyyni vastanneita. Tämä työ ei olisi ollut mahdollinen ilman teidän vastauksianne ja ajatuksianne. Ne antoivat minulle mahdollisuuden toteuttaa opinnäytetyöni tässä muodossa.

LÄHTEET

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 15.–17. painos. Helsinki: Tammi.

Huhtanen, K. 2011. Ammattikorkeakoulut ja musiikin koulutuksen suunta. Teoksessa M. Muukkonen, M. Pesonen & U. Pohjannoro (toim.) Muusikko eilen, tänään ja huomenna: näkökulmia musiikkialan osaamistarpeisiin. Helsinki: Sibelius-Akatemia, 116-125.

Larna, R. 2007. Musiikkipedagogien opettajuutta rakentamassa. Teoksessa M. Jääskeläinen, J. Laukia, O. Luukkainen, U. Mutka & P. Remes (toim.) Ammattikasvatuksen soihdunkantoa. Kymmenen vuotta opettajankoulutusta ammatillisissa opettajakorkeakouluissa. Jyväskylä: PS-kustannus, 181-190.

Moilanen, M. 2014. RE: Tilastotietoja. Suunnittelija, Opiskelijapalvelut, Oulun ammattikorkeakoulu. Sähköpostiviesti 31.3.2014.

Musiikkialan ammatillisen koulutuksen työryhmän muistio 2002. Opetusministeriön työryhmien muistioita 2002:38. Helsinki: Opetusministeriö. Viitattu 20.2.2014, http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2002/musiikkialan_ammattillisen_koulutuksen_tyoryhman_muistio?lang=fi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Koulutus: Ammattikorkeakoulutus: AMK-uudistus 2011-2014. Viitattu 3.3.2014, http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulu_uudistus/aikataulu/?lang=fi.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014a. Kulttuurialan yksikön esittelykalvot 2012-2013. Viitattu 20.2.2014, http://www.oamk.fi/tietoa_oamkista/julkaisut_ja_raportit/kalvot/.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014b. Koulutus ja hakeminen: Nuorten suomenkielinen koulutus: Musiikin koulutus. Viitattu 20.2.2014, http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/nuoret_suomenkielinen/musiikki/.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014c. Koulutus ja hakeminen: Aikuisten tutkintoon johtava koulutus: Musiikin koulutus. Viitattu 20.2.2014, http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/aikuiset/?ak_osio=kuvaus&lv=s2014&id=867.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014d. Koulutus ja hakeminen: Opiskelu Oamkissa: Opinto-opas/Opintosuunnitelmat: Amk-tutkinnot: Koulutusohjelman tiedot. Viitattu 3.3.2014, http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/opiskelu_oamkissa/opinto-opas/koulutusohjelmat/?sivu=k_kuvaus&lk=s2012&id=670.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014e. Tietoa opiskelusta: Musiikin selviytymisopas 2013-2014. Sisäinen lähde. Viitattu 21.4.2014, https://oiva.oamk.fi/tietoa_opiskelusta/ohjeet_ja_oppaat/.

Pakanen, S. 2014. VS: Tilastotietoja. Suunnittelija, Tietohallintopalvelut, Oulun ammattikorkeakoulu. Sähköpostiviesti 19.3.2014.

Pohjannoro, U. 2011. Näkymiä musiikkiopistojen tulevaisuuteen. Teoksessa M. Muukkonen, M. Pesonen & U. Pohjannoro (toim.) Muusikko eilen, tänään ja huomenna: näkökulmia musiikkialan osaamistarpeisiin. Helsinki: Sibelius-Akatemia, 10-25.

Räisänen, E. 2014. VS: Kysymys mus-aikuisten aloituspaikoista 2000-2014. Suunnittelija, Opiskelijapalvelut, Oulun ammattikorkeakoulu. Sähköpostiviesti 31.3.2014.

KYSELY MUSIIKKIPEDAGOGEILLE

Kysely Oulun ammattikorkeakoulun (aikaisemmin Oulun seudun ammattikorkeakoulu) Kulttuurialan yksikön musiikin koulutusohjelmassa aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa opiskeleville ja samasta koulutusohjelmasta valmistuneille musiikkipedagogeille.

Taustatiedot

1. Syntymävuoteni (merkitse vuosiluku nelinumeroisena, esim. 1980):

2. Sukupuoleni:

- Mies
- Nainen

3. Aloitin opiskeluni musiikkipedagogiksi OAMK:ssa vuonna:

- 2013
- 2012
- 2011
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006
- 2005
- 2004
- 2003
- 2002

4. Valmistuin musiikkipedagogiksi OAMK:sta vuonna:

- En ole vielä valmistunut
- 2013
- 2012
- 2011
- 2010
- 2009

5. Pääaineeni:

- Musiikin teoria ja sävellys
- Laulu
- Piano
- Kitara
- Harmonikka
- Kantele
- Urut
- Cembalo
- Orkesterisoitin, mikä?

6. Kerro aiemmasta koulutuksestasi ennen OAMK:n musiikkipedagogiopintoja.

Missä ja milloin olet opiskellut, suorittamasi tutkinto/tutkinnot/tutkintonimike, valmistumisvuotesi.

7. Oliko sinulla musiikin alakohtaista työkokemusta ennen opintojasi OAMK:ssa?

Kerro tarkemmin, millaista työkokemusta (esim. opetus, muusikko, päätoimista, sivutoimista).

Kuinka monta vuotta?

8. Mahdollinen muu työkokemuksesi, minkälainen työ ja kuinka monta vuotta?

Opintoihin liittyvät kysymykset

9. Kerro, mitkä olivat tärkeimmät syyt hakeutua opiskelemaan musiikkipedagogiksi.

10. Miksi valitsit opiskelupaikaksi juuri Oulun ammattikorkeakoulun?

11. Millaisia odotuksia sinulla oli koulutuksen suhteen?

12. Onko koulutus vastannut odotuksiasi / Vastasiko koulutus odotuksiasi?

- Kyllä
- Ei

13. Tarkenna vielä edellisen kysymyksen (12) vastaustasi. Jos vastasit kyllä, kerro miten? Jos ei, miksi ei?

14. Mikä koulutuksessa on ollut/oli parasta ja minkä vuoksi?

15. Mihin olet ollut/olit pettynyt koulutuksen suhteen? Puuttuuko/puuttuiko koulutuksesta jotakin?

Opiskelu ja työelämä

16. Opintojen aikana

- Työskentelen/työskentelin päätoimisesti. Tarkenna, minkälainen työ
- Työskentelen/työskentelin osa-aikaisesti tai sivutoimisesti. Tarkenna, minkälainen työ
- Olen/olin virka-, työ- tai opintovapaalla
- En ole/ollut töissä

Jos teet/teit opintosi työn ohessa, vastaa myös kysymyksiin 17-19.

Muussa tapauksessa siirry kysymykseen 20 klikkaamalla "Seuraava -->"-painiketta.

17. Miten opintojen ja työelämän yhdistäminen on onnistunut/onnistui?

18. Miten työnantajasi suhtautuu/suhtautui opiskeluusi?

19. Miten opiskelupaikassasi eli OAMK:ssa suhtaudutaan/suhtauduttiin opiskeluusi työn ohella?

Oletko löytänyt/löytykö sinulle esimerkiksi vaihtoehtoisia suoritus tapoja OAMK:n opintoihin?

Opintojen jälkeen

20. Aiotko hakeutua opiskelemaan vielä musiikkipedagogiopintojen jälkeen?

- Kyllä. Tarkenna, mitä
- Mahdollisesti, Tarkenna, mitä
- En
- En osaa sanoa

Seuraavat kysymykset 21 ja 22 ovat vain valmistuneille musiikkipedagogeille.

Jos et ole vielä valmistunut, ole hyvä ja siirry kysymykseen 23.

21. Oletko jatkanut opintojasi musiikkipedagogiopintojen jälkeen?

- Kyllä. Kerro hieman tarkemmin
- En

22. Työskenteletkö parhaillaan musiikkipedagogina?

- Kyllä
- En, mutta työni liittyy musiikkiin
- En

23. Voisitko suositella aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta muille?

24. Vapaa sana.

Voit kertoa jotain opintoihisi liittyvää tai halutessasi esimerkiksi antaa palautetta koulutuksen järjestäjälle.

25. Täyttämällä tähän yhteystietosi osallistut Stockmannin 60 euron arvoisen lahjakortin arvontaan. Näitä tietoja käytetään vain arvontaa varten.

SAATEKIRJE SÄHKÖPOSTIVIEСТИIN

Hyvä musiikkipedagogi,

Tervetuloa vastaamaan aikuisopiskelijoille suunnattuun kyselyyn.

Otin yhteyttä Sinuun joko puhelimitse tai sähköpostin välityksellä marraskuussa 2013 ja pyysin Sinua osallistumaan kyselyyni. Pääset nyt vastaamaan kyselyyn tämän viestin lopusta löytyvästä linkistä, vastausaikaa on aina 31.1.2014 saakka. Itse kyselyssä sivulta toiselle siirtyminen tapahtuu klikkaamalla alareunan Seuraava-painiketta. Vastauksesi tallentuvat, kun painat kyselyn viimeisellä sivulla Lähetä-painiketta.

Opiskelen parhaillaan Oulun ammattikorkeakoulussa kulttuurialan yksikössä musiikkipedagogiksi aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa ja olen tekemässä opinnäytetyötäni aiheesta ”Opiskelemaan aikuisena”.

Opinnäytetyössäni tavoitteenani on tutkia, mitkä asiat saavat aikuisia hakeutumaan musiikkipedagogiopintoihin ja miten opinnot ovat vastanneet opiskelijoiden odotuksia. Lisäksi tarkoituksena on selvittää opiskelijoiden aikaisempaa koulutusta ennen musiikkipedagogiopintoja ja ovatko opiskelijat olleet työelämässä myös opintojensa aikana.

Kysely on suunnattu OAMK:ssa parhaillaan musiikkipedagogiksi opiskeleville ja jo valmistuneille musiikkipedagogeille. Opinnäytetyöni kannalta olisi tärkeää, että Sinulta löytyisi aikaa vastata kyselyyni.

Kyselyn vastaukset käsittelen luottamuksellisesti eikä kyselyyn vastanneiden nimiä julkaista. Saamiani tietoja tulen käyttämään ainoastaan opinnäytetyöni yhteydessä.

Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan 60 euron arvoinen Stockmannin lahjakortti. Täyttämällä yhteystietosi kyselyn viimeisellä sivulla osallistut arvontaan ja näitä yhteystietoja tarvitaan siis vain arvontaa varten.

Ystävällisin terveisin,

Heli Kaverinen